

ÅRSREDOVISNING 2013

SVENSKA KYRKANS NATIONELLA NIVÅ

ÅRSREDOVISNING 2013
FÖR SVENSKA KYRKANS NATIONELLA NIVÅ

INNEHÅLL

Ärkebiskopen	5
Generalsekreteraren	8
Fakta om Svenska kyrkan	12
Förvaltningsberättelse	13
Det upptäckta valet	33
Öppna kyrkor för ett helt samhälle	36
Hög tid att ompröva och se nytt	38
Hållbarhetsbokslut	40
Så här styrs Svenska kyrkan	46
Stiften i Svenska kyrkan	48
Kommentarer till ekonomiskt utfall	51
Resultaträkning	58
Balansräkning	59
Kassaflödesanalys	60
Noter	61
Kyrkostyrelsen	80
Revisionsberättelse	83
För dig som vill veta mer	84
Bildgalleri	85

UTHÅLLIGT OCH HÅLL- BART

ÄRKEBISKOPEN RESONERAR

”Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara”. Många känner igen orden som avslutning på uppmaningen ”Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande”. Det låter som att inget bör ändras, som att bäst är att allt förblir som förr.

Det är inte så orden är tänkta. De handlar om att det är Gud som ska äras, tiderna igenom. Som vi alltid lovsjungit och tackat, så ska vi fortsätta! Tacksamheten ska fram. Lovsången till Guds ära ska aldrig upphöra! Förhållanden förändras ibland till det bättre och ibland till det sämre, men genom tack till Gud hålls vi nära Gud.

GUDSGEMENSKAPEN, DET SOM SAGTS GENOM PROFETERNA OCH DET SOM SAGTS OCH SKETT GENOM JESUS, behövs i alla tider. Liv är förändring och det har vi ett ansvar för att bidra till. Vi har fått förmågor att bidra till bättre levnadsförhållanden och bättre samhällen. Naturen ger oss resurser som vi ska vara med och ta hand om.

Ny teknik ger nya möjligheter. Ibland blir vi rädda för vår egen eller andras nyfikenhet och upptäckarlusta. Vi behöver bedöma risker och avgöra nya svåra frågor. Ändå är jag övertygad om att det är farligare när vi vill fortsätta leva med orättvisa och skadliga samhällen, gamla och farliga tekniker, därför att vi är så vana vid att det är som är. Det kan alltid bli bättre!

Den gyllene regeln förblir vårt ideal: allt vad vi vill att människorna ska göra mot oss, det ska vi göra mot dem. Därför får vi inte ge oss och slå oss till ro!

Kanske tycker vi att andra borde göra mer. Varför ska just jag ge och sträcka mig längre och längre? Kanske är det för att du överskattar dina insatser och underskattar andras?

Framför allt är det för att vi tror på en generös Gud som alltid skänker mer än vi någonsin kan åstadkomma. Gud ger utan beräkning, oavsett mottagarnas inställning. Gud låter det regna över både onda och goda. Dessutom slutar inte Gud slösa, trots att vi inte alltid tar tillvara gåvorna. Gud ger av nåd och vi får många nya tillfällen att ta emot.

Uthålligt har Svenska kyrkan drivit hållbarhetsfrågor. Några har börjat tröttna på Svenska kyrkans engagemang. Man ser inte att kyrkan borde ägna sig åt sådana frågor. De är ju politiska!

Men det är också centrala frågor i kristen tradition. Hållbarhet är mycket mer än moralism och skrämselpropaganda. Hållbarhet har att göra med respekt för att höra till ett sammanhang som vi inte skapat själva. Vi är alla inbördes beroende och vi har alla ansvar. Hållbarhet och helighet rör vid varandra. Det som är heligt är ett mål i sig. Det som är heligt är inte tänkt som medel för att uppnå annat. Det som är heligt är därför inte till salu. Det har värdet i sig självt. Skapelsen är bärare av helighet och vi ska sträva efter att bruka utan att förbruka, förvalta utan att föröda. Och – vår strävan efter ett hållbart samhälle stärks av hopp, självkänsla och inlevelse.

Gud ger oss goda gåvor, oavsett om vi gjort oss förtjänta av dem eller inte. Därför bör vi som kristna sträva efter att leva i samma generositet och omsorg. Det är inte genom att behärska och äga som livet får innehåll.

Livet får mening när vi upplever delaktighet, sammanhang och hopp. Det kristna budskapet ger grund för ett engagemang för hållbar utveckling som hela samhället behöver. Vi behöver ta ansvar både för budskapet och för engagemanget, eftersom de är beroende av varandra. Kyrkan behöver stärka både tron och engagemanget för livets skull.

DET ANDLIGA KLIMATET

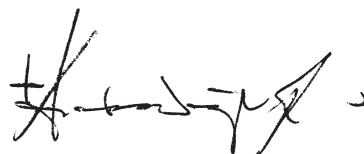
Kyrkan bör vara självutbredande, självfinansierad och självstyrande. Så har man uttryckt det länge i kyrkan i Kina. Fungerar inte de tre ”själven” så blir inte kyrkan hållbar. Svenska kyrkan är självfinansierad och självstyrande – men med självutbredandet är det sämre. När vi lämnat en kyrka som var nära förbunden med staten, skolan och folkuppfostran, så är det på ett mycket tydligare sätt hela kyrkfolkets uppgift att berätta, dela och missionera.

Under min tid som ärkebiskop har jag fått möjlighet att inbjuda till två särskilda möten: ett om klimatfrågor, ett om barns- och ungas rätt till andlig utveckling. Båda handlar om hållbarhet och båda har sin grund i vår tro. Båda handlade om förbindelsen mellan helighet och hållbarhet.

Ska kyrkan ge ett hållbart bidrag till samhällslivet, så behöver vi rusta och uppmuntra varandra att fördjupas i tro och levande tradition. Gudstjänster ska firas med omsorg och ambitioner, så att det sensationella med Guds nåd märks. Livet är Guds gåva – så enkelt och så märkligt. Därigenom ges en fast grund för ett gemensamt människovärde.

Vårt samhälle behöver hörbara och bearbetade kristna traditioner för att utvecklas väl. Institutionen kyrkan gör det inte åt oss – men den helige Ande hjälper oss, var och en för sig och tillsammans som kristen gemenskap. Och när vi vågar bidra, kan vi göra det i och genom institutionen Kyrkan!

”Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden – nu och alltid och i evigheters evighet!”

ANDERS WEJRYD
ÄRKEBISKOP OCH ORDFÖRANDE I KYRKOSTYRELSEN 2006–2014

SVENSKA KYRKAN ÄR BÅDE OCH

GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET

Under 2013 fördes en livlig debatt i tidningar och i sociala medier om Svenska kyrkans tro och teologi. Under inläggen kan man ana olika tankar om kyrkans natur och uppdrag. Vad eller vilka är kyrkan? Till vilka vänder sig kyrkans förkunnelse? Ett svar lyfter fram söndagens gudstjänstfirande församling. Hos de fem, trettio eller hundra finns kyrkan. Ett annat svar utgår från de 6,4 miljoner svenskar som av olika skäl väljer att vara medlemmar i Svenska kyrkan.

DISKUSSIONER OM TRO, TEOLOGI OCH IDENTITET HAR ALLTID FUNNITS OCH ÄR NÖDVÄNDIGA FÖR KYRKAN. Det behöver vi påminna oss om, så att vi inte blir nervösa när debattens vågor går höga. Men vi måste också komma ihåg att den logik, kanske särskilt i media, som kräver ställningstaganden för det ena eller det andra inte är vår logik. Kyrkan är inte söndagens lilla krets eller de många som samlas till dop, bröllop och begravning. Svenska kyrkan är både och.

Att tänka i termer av både och – alltså dialektiskt – är ett arv från reformationen. Vi känner igen Martin Luthers formulering *simul justus et peccator*: människan är samtidigt rättfärdig och syndare. Utifrån Luthers dialektiska perspektiv kan vi beskriva kyrkans uppgift som både och. Vi har ett uppdrag att bevara traditionen och att lämna den vidare. Det ska ske med noggrannhet och omsorg. Men lika mycket har vi ett ärende till dem som inte känner sig hemma i det kristna språket och kyrkans hävdvunna former. Evangelium har en bundsförvant i varje människas hjärta, sa Nathan Söderblom. Att finna nya uttryck – i ord, bild, musik och handling – som når en existentiell klangbotten, som rör vid varje människas hjärta, är också kyrkans uppdrag. Denna rörelse mellan den mindre kretsen och den större hör ihop med kyrkans naturliga rörelse mellan historia och framtid. Att förvalta traditionen innebär att vara trogen sin historia och att möta framtidens utmaningar – samtidigt.

FÖRKUNNELSE SOM NÅR MÅNGA

Låt mig försöka konkretisera en dialektisk kyrkosyn med tre händelser från 2013. Förslaget till ny kyrkohandbok har under året provats i församlingarna. Söndagens högmässa är fortfarande en huvudgudstjänst i Svenska kyrkan; en ordning som går tillbaka till urkyrkan. Trogna gudstjänstdeltagare känner igen sig i förslaget. Samtidigt innehåller det uttryck som kan skapa genklang hos ovana, som kan öppna varje människas hjärta. Också de kyrkliga handlingarna rymmer en förkunnelse som når många. I decennier framåt kommer handbokens formuleringar att predika evangelium för de hundratusentals som vill döpa sina barn, gifta sig och begrava enligt Svenska kyrkans ordning.

KULTURARV SOM RYMMER MENING

I juni 2013 lämnade Svenska kyrkan rapporten *Ett rum öppet för alla* till regeringen. Rapporten beskriver hur vi sedan 2000 års relationsändring har arbetat med det kyrkliga kulturarvet och kyrkoantikvarisk ersättning. I kyrkorummet tar kristendomens innersta gestalt; vid altaret, i ord och sakrament. Samtidigt är kyrkans rum, konst, texter och riter ett kulturarv som rymmer mening och djup inte bara för dem som firar gudstjänst, utan för alla som går in i en kyrka för att beundra medeltida kalkmålningar, lyssna till musik eller tända ett ljus. Människor söker sig till kyrkan av olika skäl, men en längtan efter rummets helighet har de gemensamt. Svenska kyrkan äger kyrkorna. I en vidare mening är det kyrkliga kulturarvet allas och Svenska kyrkan dess förvaltare.

BARNKONSEKVENSANALYS TYDLIGGÖR

Slutligen vill jag lyfta fram kyrkomötets beslut om barnkonsekvensanalys som trädde i kraft 1 januari 2013. Ändringen i kyrkoordningen innebär att innan Svenska kyrkan fattar ett beslut ska dess konsekvenser analyseras ur barnets perspektiv. Tanken om barnets särställning har en stark förankring i kristen tro. Låt barnen komma till mig, säger Jesus. Genom att införa krav på barnkonsekvensanalys vill kyrkan göra allvar av denna övertygelse. Innan – till exempel – en församling beslutar om verksamhetsplan måste man reflektera över vilken betydelse den kommer att få för barn och unga. En barnkonsekvensanalys tydliggör hur kyrkan väljer att prioritera, i ekonomi, anställningar och verksamhet. Arbetet med barnkonsekvensanalys är alltså en administrativ process som kommer att få stor innehållslig betydelse – inte för de få utan för många unga människor.

Diskussionen om Svenska kyrkans tro, teologi och identitet förs inte bara på debattsidor och på nätet. Den återspeglas också i de breda, djupa och ständigt pågående förändringar som äger rum i våra församlingar, stift och på nationell nivå. Jag är glad över att få vara en del i detta arbete.

HELÉN OTTOSSON LOVÉN
GENERALSEKRETERAREN

HÅLLBAR UTVECKLING

Hållbar utveckling förknippas ofta med klimatfrågan, men är mer än så. Hållbar utveckling är hållbar även ur ekonomisk och social synvinkel.

Svenska kyrkan ser det etiska perspektivet som en integrerad del i arbetet med hållbar utveckling. Etik och värderingar är väsentliga element för att utveckla nya institutioner och strukturer för politik och marknad. Påverkansarbete, bland annat genom kapitalförvaltningen, är därför en del i vårt arbete.

Vi redovisar vårt hållbarhetsarbete enligt GRI:s standard. Se vidare läsning i vårt hållbarhetsboksut på sidan 40.

FAKTA OM SVENSKA KYRKAN 2013

ORGANISATIONEN, MÄNNISKORNA & SIFFRORNA

- Svenska kyrkan bestod 2013 av 1 426 församlingar och 31 utlandsförsamlingar. Församlingens uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission.
- Svenska kyrkan har cirka 6,4 miljoner medlemmar, 66 procent av befolkningen. I kyrkans 13 stift varierar andelen medlemmar mellan 56 och 77 procent.
- Under 2013 firades omkring 410 000 gudstjänster med nästan 16 miljoner deltagare. En tredjedel av gudstjänsterna är dop, konfirmation, vigsel och begravning.
- I omkring 5 200 körer sjunger 98 000 människor i alla åldrar. (2013)
- Antalet kyrkor och kapell som ägs av Svenska kyrkan uppgår till 3 377, av dem är 2 950 skyddade av kulturmiljölagen. Av dessa är 115 uppförda efter 1940 - varav 35 efter år 2000. (2013)
- Besökare i Svenska kyrkans öppna verksamhet för barn och unga 0-19 år var omkring 1,9 miljoner under 2013.
- Närmare 30 000 ungdomar konfirmerades under året.
- Svenska kyrkans internationella arbete samlade in sammanlagt 158 miljoner kronor. Kyrkan fick utöver detta 192 miljoner kronor från främst Sida och EU för sina internationella insatser.
- Verksamheten på nationell nivå utförs till största delen vid kyrkans kansliet i Uppsala med ca 330 anställda. Utomlands arbetar omkring 100 personer.
- Under 2013 fanns cirka 22 000 anställda och 35 000 förtroendevalda i Svenska kyrkan. Därutöver engagerar sig många ideellt.
- Verksamheten i församlingarna finansieras till största delen av kyrkoavgiften. 89 procent av avgiften går till den lokala församlingen, 11 procent till stiftet och den nationella nivån.
- Det bokförda värdet på Svenska kyrkans samlade tillgångar var 2012*, 40 miljarder kronor. En del av tillgångarna, som värdepapper, ger avkastning, medan till exempel kyrkobyggnaderna medför stora kostnader. Den ekonomiska förvaltningen sker med etisk hänsyn och med krav på god avkastning.

Verksamheten i församlingarna finansieras till största delen av kyrkoavgiften, 89 procent av denna går till den lokala församlingen.

* Uppgifter för år 2013 finns i juni 2014.

FÖRVALTNINGS- BERÄTTELSE

ETT HÄNDELSERIKT 2013

UPPDRAGET

Det evangelisk-lutherska trossamfundet Svenska kyrkan rymmer en rik mångfald av verksamhet som uttrycker den grundläggande tro, bekännelse och lära som Svenska kyrkan står för. Den primära enheten är församlingen, vars grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Regionalt framträder Svenska kyrkan som stift med uppgift att främja och ha tillsyn över församlingslivet.

Den nationella nivån, vars verksamhet denna årsredovisning avser, tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter. Det gäller området omvärld och relationer där bland annat företräderskap, officiella relationer till andra kyrkor och samfund och internationell mission och diakoni ingår, området stöd till stift och församlingar som bland annat innehåller stöd i stiftens och församlingarnas grundläggande uppgift, grundutbildningar, forskning, kulturarv, arbete bland svenskar i andra länder och administrativa stödfunktioner samt området normering, tillsyn och förvaltning.

ORGANISATIONEN

Verksamheten på den nationella nivån bedrivs i det registrerade Trossamfundet Svenska kyrkan. Högsta beslutande organ är kyrkomötet, vars 251 ledamöter sammanträder varje år. Kyrkomötet utser en kyrkostyrelse för en period om fyra år. Ärkebiskopen är ordförande. Kyrkostyrelsen är Svenska kyrkans högsta ansvariga organ när kyrkomötet inte är samlat. Den leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter. Kyrkostyrelsen handlägger ärenden enligt bestämmelser i kyrkoordningen, beslutar i alla övergripande och löpande frågor på nationell nivå och företräder Svenska

kyrkan. Kyrkostyrelsen är kyrkomötets beredande och verkställande organ. Det betyder att kyrkostyrelsen kan lägga fram förslag i olika frågor genom skrivelser till kyrkomötet. Den ska också verkställa de uppdrag som kyrkomötet ger.

Direkt utsedda av kyrkomötet är även, enligt den förändrade organisation som trädde i kraft 1 januari 2014, läronämnden, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd. Kyrkostyrelsen utser rådet för Svenska kyrkan i utlandet, samt kan även tillsätta råd för andra delar av verksamheten. Kyrkostyrelsen ansvarar för all övergripande verksamhet. Kyrkokansliet i Uppsala är organiserat i nio avdelningar och två sekretariat, som genomför verksamheten på den nationella nivån. Varje del leds av en chef och verksamheten kan vara knuten till ett eller flera styrorgan utöver kyrkostyrelsen. Kyrkokansliets arbete leds av en generalsekreterare.

KONCERNEN

Svenska kyrkans nationella nivå innehar dotterföretaget Svenska kyrkans förvaltningsaktiebolag och det vilande dotterföretaget Svenska kyrkans utbildningsaktiebolag. Förvaltningsaktiebolaget äger och förvaltar fastigheten Fjärdingen 15:2 i Uppsala, som tillgodoser kyrkokansliets huvudsakliga behov av kontorslokaler. Svenska kyrkans nationella nivå innehar också andelar i intresseföretagen Fairtrade Sverige AB och Berling Media AB. Från och med 2013 upprättas ingen koncernredovisning på grund av ovanstående verksamheters ringa omfattning, i förhållande till den totala verksamheten på nationell nivå.

ÅRET SOM GICK

OMVÄRLD OCH RELATIONER

ÄRKEBISKOPENS RESOR OCH OFFICIELLA BESÖK (ETT URVAL)

24 februari	Gudstjänst med resandefolket i Högsbo församling, Göteborgs stift.
5–8 mars	Kyrkornas världsråds exekutiva kommitté, Genève.
11 mars	Besök av Tysklands ambassadör.
21–22 mars	Installation av ny ärkebiskop av Canterbury.
3–5 april	Klimatseminarium i Washington, gemensamt med episkopala kyrkan.
26 april	Nordisk roma-romani-konferens, Oslo.
7 maj	Demokratiseminarium, Sigtunastiftelsen.
17–25 juni	Besök hos Lutherska kyrkan i Tanzania.
1–5 juli	Medverkan i Almedalen.
8–11 augusti	Samiska kyrkodagar i Mo i Rana, Norge.
12 september	Eritreas ambassadör, eritreanska ambassaden.
26–29 september	Bok- och biblioteksmässan i Göteborg.
29 september –	
1 oktober	Medverkan i St Egidio i Rom, ekumenisk fredskonferens.
14 oktober	Manifestation ”i Solidaritet med utsatta troende”, Mynttorget i Stockholm tillsammans med Sveriges kristna råd.
26 oktober –	
9 november	Kyrkornas världsråds General Assembly, Sydkorea.
13 december	Tal i St Pauls Cathedral, London.

FÖRETRÄDARSKAP

VAL AV NY ÄRKEBISKOP

Den 15 oktober 2013 valdes biskop Antje Jackelén till ny ärkebiskop i Svenska kyrkan. Hon fick en tydlig majoritet i den första valomgången. Antje Jackelén efterträder Anders Wejryd, som 2006 var förste ärkebiskop att väljas direkt av Svenska kyrkan. Före 2000 utsågs alla biskopar av regeringen bland tre kandidater valda av kyrkan. Biskop Antje Jackelén blir första kvinna som ärkebiskop i Svenska kyrkan, men har fler motsvarigheter i världen, bland annat i Norska kyrkan. Antje Jackelén, 58 år, är sedan 2007 biskop i Lunds stift. Tidigare var hon verksam vid Lutheran School of Theology i Chicago. Hon har även verkat som församlingspräst i Lunds stift. Antje Jackelén prästvigdes 1980 för Stockholms stift. Hon installeras som ny ärkebiskop under en högmässa i Uppsala domkyrka söndagen den 15 juni 2014.

Ärkebiskopen med flera i samtal om räkne- modeller och perspektiv för den svenska klimatnotan.

Antje Jackelén, biskop i Lunds stift som tillträder posten som ärkebiskop i mitten av juni.

BISKOPSMÖTET

Svenska kyrkans biskopar samlades till biskopsmöte åtta gånger under 2013. Ärkebiskopen är ordförande. Ärenden som behandlas är dels frågor som kyrkostyrelsen ska besluta om och som har läromässiga, teologiska och ekumeniska implikationer, dels frågor kring stiftsledning och ämbetsansvar. Några exempel på frågor som var aktuella det gångna året: kyrkohandboken, aktuella utredningar, biskopsbrev, drop-in-dop, sociala medier, ekumeniska dialoger samt uttalanden i aktuella frågor.

BISKOPSBREV

Biskopsbrevet *Kallad till diakon och präst i Svenska kyrkan* togs fram under 2013. Biskopsmötet med landets 14 biskopar står bakom skriften. Det vänder sig till dem som känner sig kallade till präst eller diakon samt till rekryteringsansvariga i Svenska kyrkan. Det huvudsakliga syftet med brevet är att beskriva antagningskriterier och den vanliga modellen för antagning av präst- och diakonkandidater i Svenska kyrkan. Det ger också en bild av prästens och diakonens identitet och en syn på hur en präst och en diakon bör fungera och arbeta.

BISKOPARNA OM KLIMATET

Ärkebiskopen har i projektet *Utåtriktat klimatarbete* valt att återuppta klimatfrågan. Ett antal aktiviteter har genomförts under 2013; seminarier under Almedalsveckan, ett program med en internationell gäst på Bok- och bibliotek samt en rapport om klimatomställningens möjligheter.

Svenska kyrkans 14 biskopar skrev i en gemensam debattartikel i september att: "mänskligheten står inför sin största utmaning hittills, att hejda klimatförändringen. Denna kris har nått sådana proportioner att alla goda krafter nu måste samverka för livets skull". Bakgrunden var bland annat FN:s klimatrappport. Biskopsmötet konstaterar att det som står på spel är människans rätt till ett drägligt liv och ett stort ansvar vilar på oss i den rika världen att gå före och förändra vår livsstil. Biskoparna vill se att Sveriges regering tar modiga beslut för att minska växthusgaser såväl i Sverige som utomlands, inte minst inom EU.

KLIMATMÖTE I WASHINGTON

I maj deltog bland andra ärkebiskop Anders Wejryd i ett klimatmöte i Washington, USA, tillsammans med två amerikanska kyrkor. "Kyrkorna vill möta klimatutmaningen med en trotsig optimism grundad på rättvisa, solidaritet och medkänsla!", menade ärkebiskop Anders

Wejryd. Deltagarna träffade amerikanska politiker och tjänstemän. Ärkebiskopen och hans amerikanska motsvarigheter Katharine Jefferts Schori, episkopala kyrkan och Mark Hanson, Evangelisk lutherska kyrkan i USA, mötte även representanter för Vita huset och senaten.

KLIMATMÖTE I WARSZAWA

2013 hölls de årliga klimatförhandlingarna inom FN:s organ UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) i Warszawa, Polen. Svenska kyrkan fanns på plats och deltog genom de nätverk vi ingår i genom ACT (Action by Churches Together) och KV (Kyrkornas världsråd). Påverkansarbetet bedrivs genom att i samtal med olika länders delegater visa på vikten av att ta långsiktiga beslut som tar hänsyn till de fattigas utsatthet, till framtida generationers möjligheter och till skapelsens integritet. Svenska kyrkan är en betydelsefull aktör i den internationella ekumeniska rörelsen kring klimat och rättvisa.

HEARING OM VAPENEXPORTEN

Ärkebiskop Anders Wejryd deltog vid en hearing om vapenexporten i riksdagen i februari, och sade då bland annat att: "Sveriges exportsamarbete med många länder kränker mänskliga rättigheter." Som det är nu har Sverige samarbete om krigsmaterialexport med många icke-demokratiska stater och stater som kränker mänskliga fri- och rättigheter, trots att lagstiftningen på pappret är restriktiv. "Ett samhälle skadas om ord och handling inte följs åt i politiken. Sverige har både ett globalt ansvar och en global politisk roll att låta de fattigas perspektiv och rättighetsperspektivet genomsyra all svensk politik. Den tyngdpunktsförskjutning som skett de senaste åren mot en mycket expansivt näringspolitiskt krigsmaterielfrämjande är olycklig", fortsatte Anders Wejryd.

HISTORISKT VAPENHANDELSAVTAL

Svenska kyrkan var representerad när det internationella vapenhandelsavtalet Arms Trade Treaty (ATT) undertecknades vid FN:s högkvarter i New York. Avtalet är ett historiskt steg mot en bättre global vapenkontroll. Varje år dör 750 000 människor på grund av väpnat våld. Undertecknandet i juni 2013 var första steget för staterna att markera att de avser att ratificera avtalet. Avtalet bekräftar ett förbud mot att exportera vapen och ammunition som kan användas för brott mot internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter.

ALMEDALSVECKAN

Syftet med Svenska kyrkans engagemang i Almedalen är att lyfta politiska (begreppet tolkat i vid mening) frågor som vi uppfattar som angelägna. Kyrkans unika bidrag i Almedalen är, förutom att formulera krav och förändring, att tala om frihet och nytt liv. Vi bjöd in till seminarier och samtal om bland annat kulturarv, ensamkommande flyktingbarn, klimat och hållbara investeringar. Ledande representanter för riksdagspartierna kom till *Nikodemussamtalen* i Visby Maria domkyrka för förtroliga samtal. Svenska kyrkans röst hördes tydligt och brett både i debatter och sociala medier.

EKUMENISKA KONTAKTER

KYRKORNAS VÄRLDSRÅDS GENERALFÖRSAMLING

I månadsskiftet oktober/november ägde Kyrkornas världsråds generalförsamling rum i Busan, Sydkorea. Mötets tema var *Livets Gud, led oss till rättvisa och fred*. Mötet samlade 3 000 deltagare från medlemskyrkor i hela världen, bland dem 800 officiella delegater. Svenska kyrkan representerades av en delegation med fyra personer under ledning av biskop Eva Brunne. Ärkebiskopen, som avgick från centralkommittén, blev vald till Europapresident och biskop Eva Brunne och Celina Falk valdes in i centralkommittén. Dr Agnes Abuom från Kenya, valdes som första kvinna i rådets historia till ordförande i centralkommittén. Representanter för Svenska kyrkan var med och ordnade workshops om vattenförsörjning, urbefolkning och ekumeniska konversationer om barnens rätt och deras plats i kyrkan.

LUTHERSKA VÄRLDSFÖRBUNDET

I juni träffades Lutherska världsförbundets råd. Rådsmötet ägnade mycket tid åt att diskutera situationen efter att Mekane Yesus kyrkan i Etiopien bröt gemenskapen med Svenska kyrkan och Evangelisk lutherska kyrkan i Amerika i januari 2013, detta på grund av olikheter i synen på homosexualitet. Underlaget för diskussionerna var dokumentet *Claiming the Gift of Communion in a Fragmented World*. Ett resultat av mötet var att man bekräftade att förbundets medlemskyrkor förblir en kyrkogemenskap trots oenighet i vissa frågor.

DE AFRIKANSKA KYRKORNAS KONFERENS

De afrikanska kyrkornas konferens med vilken Svenska kyrkan samarbetar firade 50-års-jubileum i samband med sin generalförsamling i Kampala i juni. Temat var *Livets Gud, led Afrika fram mot rättvisa, fred och värdighet*, och var en tillämpning av temat för Kyrkornas världsråds generalförsamling. Biskop emerita Caroline Krook representerade Svenska kyrkan och predikade vid en av gudstjänsterna.

*Svenska kyrkans röst
hördes tydligt och brett
både i debatter och
sociala medier.*

Uppsalarapporten skrevs som ett förslag till revision av den Europeiska kyrkokonferensens vision, strategiska mål och organisation. Den antogs av generalförsamlingen i Budapest i juli.

DE LATINAMERIKANSKA KYRKORNAS RÅD

I maj höll de latinamerikanska kyrkornas råd generalförsamling i Havanna på Kuba under temat *Ekumenik i handling*. De deltagande kyrkorna uppmanades att bistå med stöd till återuppbyggnadsarbetet efter orkanen Sandy som drabbade Kuba hösten 2012. Utöver val och andra formella förhandlingar hölls en konsultation på uppdrag av FN:s befolkningsfond om kyrkorna och sexuella och reproduktiva rättigheter. Rådet uttryckte tacksamhet för Svenska kyrkans mångåriga stöd.

APRODEVS GENERALFÖRSAMLING

Aprodev (Association of protestant development agencies) utgör påverkanskontoret i Bryssel för kyrkliga biståndsorganisationer anknutna till Kyrkornas världsråd och ACT. Den 15-16 maj hölls årsmöte för Aprodev. Den viktigaste punkten på dagordningen var frågan om hur Aprodev ska integreras i ACT-alliansen. Den tidigare formulerade färdplanen med målet att Aprodev på sikt ska bli en helt integrerad del av ACT bekräftades nu och ett formellt beslut om att låta Aprodev uppgå i ACT kommer att fattas på Aprodevs årsmöte i maj 2014.

Man förordade att ett regionalt ACT-forum för Väst- och Centraleuropa bildas med syfte att ansvara för styrning och finansiering av Brysselkontoret (nuvarande Aprodev), eftersom det finns starka synergieffekter mellan påverkansarbetet i Bryssel och det som sker på hemmaplan gentemot våra egna nationella regeringar, exempelvis i frågor som rör klimat, jordbruksreformer och Israel-Palestina-konflikten.

LUTHERSKA KYRKAN I TANZANIA FIRAR 50 ÅR

Lutherska kyrkan i Tanzania har firat 50-årsjubileum. Ett antal lutherska kyrkor och missioner bildade 1963 en gemensam kyrka. Svenska kyrkan har haft en nära relation till landet både före och efter bildandet och därför representerades vi vid firandet i juni av ärkebiskopen. Jubiléet bestod av ett seminarium där utmaningar och visioner inför framtiden diskuterades och en stor gudstjänst med över 2 000 deltagare.

EUROPEISKA KYRKOKONFERENSEN

I juli samlades delegater för 120 medlemskyrkor i Europeiska kyrkokonferensen till generalförsamling i Budapest. I Sverige är Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan medlemmar.

Temat var frågan *Och nu, vad väntar ni på?* Citatet är hämtat från den engelska översättningen av Apg 22:16

och är Ananias uppmaning till Paulus att låta döpa sig. Idag riktar den sig till de europeiska kyrkorna och utmanar till reflektion om vad som är kyrkornas uppgift. Den stora händelsen under generalförsamlingen var beslutet om en ny konstitution. Karin Burstrand, domprost i Göteborg, valdes in i den nya styrelsen.

BORGÅSAMARBETET

Borgågemenskapen, där de Lutherska kyrkorna i Norden och Baltikum samt anglikanska kyrkor på de brittiska öarna ingår sedan tidigare, fick flera nya ledare och blivande medlemskyrkor under året som gick. Engelska kyrkan fick ny ärkebiskop då biskopen i Durham Justin Welby tillträdde som ärkebiskop av Canterbury i mars. Vid installationen representerades Svenska kyrkan av ärkebiskop Anders Wejryd. Irländska kyrkan valde i september Patricia Storey som sin första kvinnliga biskop. I oktober träffades Borgåkyrkornas ledande biskopar i Reykjavik och fattade ett principbeslut att godkänna Lutherska kyrkan i Storbritannien och Lettiska kyrkan i utlandet som fullvärdiga medlemskyrkor.

SVERIGES KRISTNA RÅD

Sveriges kristna råd valde vid sitt årsmöte i maj en ny styrelse. Ärkebiskopen blev vald till ordförande för ett år. SKR möjliggör för Sveriges kyrkor att engagera sig tillsammans i olika frågor. Tillsammans med Svenska missionsrådet genomfördes en manifestation för förföljda kristna i världen. Deltagarna samlades till förböns-gudstjänst i S:ta Klara kyrka i Stockholm där ärkebiskopen medverkade och därefter gick ett fackeltåg till Mynttorget där tal hölls.

EQUMENIAKYRKAN

Metodistkyrkan, Baptistsamfundet och Missionskyrkan gick 2011 samman och bildade en ny kyrka, som våren 2013 fick namnet Equmeniakyrkan. Kyrkan består av drygt 800 församlingar med cirka 60 000 medlemmar. En dialog mellan Svenska kyrkan och samfundet pågår sedan 2012 för att hitta en form för en ömsesidig relation som kan underlätta ekumenisk samverkan mellan församlingar i framtiden.

RIGHT LIVELIHOOD AWARD

Samarbetet mellan Svenska kyrkan och Right Livelihood Award Stiftelsen (som även är känt som det "alternativa Nobelpriset") fortskrider som planerat. Tanken med vår samverkan är att lyfta de frågor som Right

Livelihood-pristagarna arbetar med och som står vårt internationella arbete nära. I juli arrangerades gemensamt en konferens i Bogotá, Colombia för Right Livelihood-pristagare från Latinamerika och Karibien med fokus på möjliggörande miljöer. Pristagare av Right Livelihood Award 2013 var Paul Walker, USA, Raji Sourani, Palestina, Denis Mukwege, Demokratiska republiken Kongo (DRC), och Hans Herren/Biovision Foundation, Schweiz.

INTERNATIONELLT ARBETE

SYRISKA FLYKTINGAR I JORDANIEN

Svenska kyrkan finns i flyktinglägret Za'atari i Jordanien och i flera av de gränsstäder som tagit emot stora strömmar av syrisk flyktingar. I lägret är mer än hälften av alla flyktingar barn under 18 år. En halv miljon människor har tagit sin tillflykt i Jordanien. Både de materiella och de sociala behoven är mycket stora. Stödet går bland annat till utdelning av kläder och lakan till tiotusentals flyktingar och till ordentliga baracker för familjer med särskilda behov. Konflikter präglar vardagen, något som påverkar barnen i lägret. Därför har ett viktigt område under 2013 varit att ge människorna i flyktinglägret verktyg att hantera konflikter genom att utbilda lokala ledare i konfliktlösning och medling. Svenska kyrkan har också byggt en "Fredsoas", en sorts fritidsgård där ungdomar får möjlighet att leka, sporta, ägna sig åt musik och målning.

STÖD TILL FILIPPINERNA

Tillsammans med ACT-alliansen inledde Svenska kyrkan insatser till 235 000 människor som drabbats av tyfonen i Filippinerna. Insatserna har bland annat handlat om att tillhandahålla mat, rent vatten, mediciner och tillfälliga bostäder. Svenska kyrkan sände i november personal till Filippinerna för att bistå i arbetet för de tyfon-drabbade. Svenska kyrkan har byggt upp en särskild kompetens i hur man bäst kan bemöta och stötta människor i katastrofsituationer och har ett särskilt ansvar inom ACT-alliansen för psykosocialt arbete.

URSPRUNGSMÄRKNING ISRAEL/PALESTINA

Under julkampanjen lyfte Svenska kyrkans internationella arbete frågan om ursprungsmärkning av varor och produkter från illegala bosättningar, på ockuperat palestinskt område. Idag märks dessa varor som israeliska

Flyktinglägret Za'atari i Jordanien, i slutet av november 2013. Svenska kyrkan finns i lägret för att försöka ge stöd till det stora antalet flyktingar från Syrien.

ACT

Svenska kyrkans internationella arbete är en del av ACT-alliansen, Action by Churches Together, ett globalt samarbete mellan kyrkor och organisationer för katastrofinsatser, utvecklings- och påverkansarbete.

och går därför inte att skilja från varor som kommer från Israel inom erkända gränser. Det är ett brott mot EU:s direktiv. Frågan aktualiserades efter en uppmaning från kyrkor i Palestina som i dag drabbas av bosättningspolitiken. Svenska kyrkan anser, i likhet med Sveriges regering, EU och USA, att bosättningarna utgör ett stort hinder för en hållbar fred mellan Israel och Palestina.

FASTEINSAMLINGEN

2013 års fasteinsamling med tema *ALLT för att utrota hungern* hade särskilt fokus på jämställdhet och sociala trygghetssystem. Kampanjen rymde många aktiviteter för att samla in medel, till exempel Svenska kyrkans matkasse och *Livsloppet* i Uppsala med bland andra ärkebiskopen som deltagare. Insamlingsresultat för fastekampanjen 2013 blev 31,5 miljoner kronor.

JULKAMPANJEN

Svenska kyrkans årliga julkampanj hade 2013 temat *Ge alla barn en framtid utan våld*. Barn var fokus i kampanjen, som lyfte fram insatser som stöttar barn i krig och konflikt. Insamlingen pågick till och med Trettondagen 2014, målet var att samla in 34 miljoner kronor och resultatet blev 38 miljoner kronor. Med exempel från bland annat Sydsudan och Syrien vill Svenska kyrkan visa på kyrkans arbete i världen för att hjälpa människor att förändra sin situation och försörja sig själva. Julkampanjen engagerar tusentals frivilliga och anställda i Svenska kyrkans församlingar.

UTMÄRKELSE FÖR PROJEKT I ETIOPIEN

I Etiopien utsågs i maj insamlingsprojektet *Nytt liv för kvinnor*, som Svenska kyrkan gett stöd till under flera år, till 2012 års bästa projekt av nuvarande Consortium of Christian Relief and Development Association. Denna är en stor plattform bestående av fler än trehundra utvecklingsorganisationer i Etiopien. Projektet drivs av den etiopiska Mekane Yesus kyrkan för att hjälpa unga kvinnor i Addis Abeba ur prostitution och stödja dem i strävan att bli självförsörjande.

PRIS FÖR ARBETE MOT FATTIGDOM

Föreningen för utvecklingsfrågor delade 2013 ut FUF-priset till Gunnel Axelsson Nycander, Svenska kyrkan. Hon fick priset för sitt arbete för sociala trygghetssystem i utvecklingsländer, ett arbete som dokumenterats i skriften *Pengar i handen – sociala trygghetssystem som metod att bekämpa fattigdom och hunger*.

Svenska kyrkan arbetar med frågan eftersom kontanta stöd, som barnbidrag och folkpensioner, bidrar till att minska hunger och fattigdom i utvecklingsländer.

AVTAL MED SIDA

Under året gjordes en ansökan till Sida för perioden 2014–2016. Svenska kyrkan ansöker totalt om cirka 95 miljoner kronor vilket också beviljats. Sida har under året också bedömt ramkriterierna för Svenska kyrkans internationella arbete. Syftet är att avgöra hur väl vi svarar upp mot de krav som ställs på ramanslagsorganisationerna. I slutrapporten får Svenska kyrkan ett övervägande bra betyg.

RAPPORT FRÅN STATSKONTORET

Under året genomförde och rapporterade Statskontoret en översyn av det svenska ramavtalssystemet som biståndsform. Denna visar att Sida har bra instrument för att följa upp civilsamhällsaktörernas utvecklingsarbete.

STÖD TILL STIFT OCH FÖRSAMLINGAR

SAMVERKAN MED STIFTEN

Samarbete med och stöd till stiftet är en prioriterad fråga för kyrkostyrelsen. *Riktat församlingsbidrag* fortsätter att fördelas till stiftet. Kriterierna för att få bidraget är att det används till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering.

KYRKOHANDBOKEN

Under året prövade många församlingar i Svenska kyrkan ett förslag till ny kyrkohandbok. Fram till och med domssöndagen 2013 var det fler än 500 församlingar som firade gudstjänster utifrån förslaget, prövade ny musik och nya formuleringar i texter och böner. Utvärderingar av förslaget från församlingar, stift och andra remissinstanser kommer att ligga till grund för ytterligare bearbetningar av gudstjänstordningarna. Kyrkohandboksförslaget har i varierande omfattning översatts till de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli och samiska (lulesamiska, nordsamiska och sydsamiska) samt till svenskt teckenspråk. Ett arbete har också inletts för att översätta gudstjänsttexter till varieteter av romani chib.

DELA TRO – DELA LIV

Satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar fick under 2013 namnet *Dela tro – dela liv*. Under hösten 2013 inbjöds medarbetare på stiftskanslierna till samtal om hur församlingarnas arbete med undervisning och mission kan stärkas än mer, så att kristen tro och tradition blir levande och angelägen. Hur ska människor som kommer i kontakt med Svenska kyrkan få möjligheter att tolka sina liv i ljuset av evangeliet, i ett samhälle där kunskapen om kristen tro och kyrkans uttryckssätt tunnas ut? Det är utmaningen när *Dela tro – dela liv* under åren 2014–2017 konkretiseras i stift och församlingar med stöd från den nationella nivån.

MÖTEN MED STIFTENS STYRELSE OCH LEDNING

Som ett led i samverkansarbetet gentemot stiftet hade kyrkostyrelsen i mars 2013 överläggningar med stiftens styrelser om den gemensamma satsningen på undervisning och mission. Nästa fas var ett möte med stiftens kanslichefer. Det har också skett samråd om fortsatt administrativt samverkan. Stiftens kanslichefer och kyrkokansliets ledningsgrupp samlas tre gånger per år för överläggningar och samråd. I början av april genomförde gruppen ett studiebesök i Luleå stift och informerades om kreativt församlingsarbete i såväl glesbygd som gränstrakt.

STYRELSEÖVERLÄGGNINGAR MED VÄXJÖ OCH VÄSTERÅS

Kyrkostyrelsen besökte Växjö stift i februari. Stiftsstyrelsen informerade om aktuella frågor, utvecklingsprojektet *Till tro* och stiftets strukturfrågor. Senare i februari tog kyrkostyrelsen emot företrädare för Västerås stiftsstyrelse för information och erfarenhetsutbyte om välfärdsfrågor och framtidsutmaningar.

FLERSPRÅKIGT ARBETE

Svenska kyrkan har arbetat i enlighet med kyrkostyrelsens beslut om åtgärder för att stärka arbetet med språkliga minoriteter. Fokus har legat på kartläggningar och analysarbete.

En av rapporterna beskriver Svenska kyrkans förhållande till romer och resande. En rapport om minoritetsbarns rättigheter till sitt språk presenterades för Europarådets granskningskommitté före jul. En kartläggning av arbete med flerspråkiga barn och unga inleddes under hösten.

Svenska kyrkan har också engagerat sig för urfolksrättigheter, till exempel genom debattartiklar och deltagande i demonstration samt deltagande i Samiska kyrkodagar som hölls i Mo i Rana i augusti. Huvudtemat var *”Hellig jord! Hellig Ord”* och satte med det skapelsetron, klimatfrågan och urfolk i centrum. Programmet behandlade samisk identitet och inbjöd till andlig fördjupning och reflektion.

JOURHAVANDE PRÄST

Själavård via telefon, Jourhavande präst, tog emot ca 70 000 samtal under året.

Follingbo kyrka, Visby stift.

En av rapporterna beskriver Svenska kyrkans förhållande till romer och resande.

En utredning av larmtjänsten 112 (SOU 2013:33) föreslår att larmtjänsten renodlas och att Jourhavande präst med flera utesluts från 112-tjänsten. Kyrkostyrelsen lämnade ett remissvar där man säger nej till en snävare definition av larmtjänsten och skriver: "Antalet dödsfall i suicid överstiger årligen antalet dödsfall i trafiken. Hänvisningstjänsten jourhavande präst är en funktion som sparar både liv och pengar. Den nollvision för suicid, som gäller i vårt samhälle, motverkas av utredningens förslag". Jourhavande präst ska utvidga sin verksamhet och även finnas tillgänglig via chat på webben.

VÄLFÄRDSPLATTFORMEN

Kyrkostyrelsen antog under 2013 en välfärdsplattform som definierar de olika rollerna för Svenska kyrkan som röstbärare, samverkanspartner samt utförare inom välfärden. Plattformen gäller för Svenska kyrkans nationella nivå, men kan vara vägledande för församlingar och stift. Syftet med plattformen är att beskriva motiv, principer och värden som ska vara vägledande i arbetet. Plattformen är fristående från den s.k. *Välfärdsutredningen* som kom med sitt betänkande under hösten. Kyrkostyrelsen arbetar nu vidare med välfärdsfrågorna.

KYRKOVALET

På valdagen den 15 september 2013 genomfördes direkta val till beslutande organ i Svenska kyrkan. Sammantaget ställde nästan 800 nomineringsgrupper upp med 51 000 kandidaturer (33 000 olika personer). Väljarna utsåg 17 000 ledamöter och 9 000 ersättare. Vid kyrkovalet 2013 utsågs 23 325 individer till antingen ledamot eller ersättare i ett direktvalt beslutande organ. Valdeltagandet ökade något till 12,8 procent. Kyrkovalet är ett av Svenska kyrkans största samarbetsprojekt och utvärderingarna visar att det genomfördes som planerat. Utvärderingarna kommer att studeras ytterligare för att se vilka förändringar och förbättringar som kan genomföras inför kyrkovalet 2017.

GRUNDUTBILDNINGAR

Under 2013 började uppbyggnaden av en ny samlad utbildningsform för de kyrkliga profilutbildningarna som nu ska finnas gemensamt i Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Svenska kyrkans församlingar behöver också i framtiden välutbildad personal för att bedriva verksamhet med hög kvalitet. Reformen syftar till att yt-

terligare rusta medarbetare för tjänst i en tid när omvärlden ställer nya krav. Det blir *en* pastoralteologisk utbildning för diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. Året/terminen vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut kommer innebära att kandidaterna får sin pastoralteologiska utbildning tillsammans med blivande medarbetare inom andra yrken. De fyra programmen innehåller gemensamma moment men också kurser specifika för respektive yrke. Utbildningen bygger på fackutbildningen och har till uppgift att förbereda för tjänst i Svenska kyrkans församlingar.

BARN OCH UNGA

Barnet intar en särställning i kristen tro och behöver särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. Detta betonas i kyrkoordningen. Kyrkans verksamhet bland barn och unga motiveras ur det innersta i kristen tro. Genom ett beslut som fattades av 2012 års kyrkomöte är det sedan januari 2013 reglerat i kyrkoordningen att Svenska kyrkan i församlingar, stift och på nationell nivå ska göra barnkonsekvensanalys inför beslut. Svenska kyrkan vill på så sätt omsätta FN:s barnkonvention i praktisk handling.

BARN OCH UNGA 0–18 ÅR

Programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan* har pågått 2009–2013. Svenska kyrkan vill stärka barns och ungas rättigheter i kyrka och samhälle. *Kyrkostyrelsens riktade utvecklingsstöd* hade åren 2008 och 2009 fokus på barn och unga. Några exempel på händelser under programtiden:

- dop och dopundervisning har varit ett prioriterat område i programmet,
- samtalsunderlaget *Svenska kyrkan och skolavslutningar*,
- forskning som bland annat resulterat i publikationen *Och han tog dem i famnen*,
- ett barn- och unga perspektiv på arbetet med förslaget till ny kyrkohandbok,
- internationellt har det vi kallar barnfattigdom uppmärksamats,
- under programmets period har utbildningar med fokus på barn och ungdomar i behov av särskilt stöd genomförts,

- år 2011 kom reviderade riktlinjer för arbetet mot sexuella övergrepp,
- ett särskilt ungdomsfilmpris delas ut varje år i samarbete med Lunds stift och Malmö pastorat,
- ett stort projekt inom programmet har varit *Barn och unga - ärkebiskopens möte 2012*,
- fortbildning, kurser och konferenser har skett tillsammans med Svenska Kyrkans Unga och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

BARNKONSEKVENSANALYS

Arbetet med barnkonsekvensanalys har initierats i programmet *Barn och unga 0–18 år*.

Till kyrkomötet i november presenterades en webbutbildning om barnkonsekvensanalys. Utbildningen riktar sig till anställda och förtroendevalda i Svenska kyrkan och är en del i implementeringen av det beslut om barnkonsekvensanalys som kyrkomötet fattade 2012. Utbildningen ger grundläggande kunskaper i barnrättsfrågor samt barnkonsekvensanalys i fem steg. Under 2013 har nationell nivå mött stift och församlingar för att informera om kyrkomötets beslut 2012 samt introducera *Handbok för Barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan*. Uppskattningsvis har man mött 1 500 personer.

PROJEKT 13+

Under hösten 2013 startade det treåriga projektet *Projekt 13+*. Uppgiften är att förstärka det kontinuerliga och långsiktiga utvecklingsarbetet som gäller mötet med konfirmanden men även tonåringen som väljer att inte konfirmeras. Det handlar både om ett arbete inåt i Svenska kyrkans organisation och utåt gentemot målgrupper och andra intressenter. I uppdraget ingår att samordna och stödja stiftens i arbetet inom området. Projektet har betydelse för Svenska kyrkan i stort och kommer att vara ett betydelsefullt bidrag till stiftens erfarenhetsutbyte, utvärdering och utveckling av konfirmandfrågorna. En viktig uppgift framöver kommer att handla om ungas livsvillkor, ungdomskultur och sociala medier.

UNGA OCH EKUMENIK

I oktober sände Svenska kyrkan, i samarbete med Svenska Kyrkans Unga, tolv unga vuxna till Kyrkornas världsråds generalförsamling i Busan, Sydkorea. Den strategiska satsningens mål är att öka kunskapen, förståelsen och intresset bland unga för ekumenik. Deltagarna har fått möta bredden av det internationella arbetet för rättvisa

och fred som kyrkorna tillsammans verkar för. De har också fått vara del av de grundläggande samtal om vad det är att vara kyrka, som motiverar detta arbete. De har blivit utmanade och uppmuntrade att fortsätta verka lokalt och globalt.

Det har även arrangerats en kurs om ekumenik på KV:s studiecentrum Bossey i Schweiz, för studenter vid pastoralinstitutet i Uppsala. Som ett led i projektet *UngEk* har unga vuxna som sänts ut av Svenska kyrkan skrivit på ekumenikbloggen på svenskakyrkan.se.

ARBETE BLAND SVENSKAR I ANDRA LÄNDER

UTVECKLING AV GUDSTJÄNSTLIVET

En vital del av arbetet i Svenska kyrkan i utlandet är utveckling av gudstjänstlivet. Tio utlandsförsamlingar har deltagit i försöket med nytt förslag till kyrkohandbok, något som har tagits emot positivt. Antalet vigselgudstjänster och välsignelser ökar. Detta ställer krav på präst och övriga i arbetslaget som ska se till att mötet blir oförglömligt. Man söker hela tiden nya arbetsformer, ett exempel är förberedande vigelsamtal via Skype eller annan modern teknik.

PRÄST MED MOBIL TJÄNST

Den första prästen med en renodlat mobil tjänst var under 2013 placerad i Sydamerika. Det är en försöksverksamhet som pågick under ett år. Prästen var anställd på halvtid i en församling i Sverige och arbetade på den andra delen som kyrkoherde i en mobil verksamhet i Sydamerika. Parallellt utreds möjligheter att inleda en liknande verksamhet i Asien och i Afrika.

JUBILEUM I PARIS

Den svenska församlingen i Paris grundade 1626 och är Svenska kyrkans äldsta utlandsförsamling. Den har en rik historia och har utgjort ett nav för svenskar i området. Den nuvarande kyrkobyggnaden i Sofieförsamlingen fyllde 100 år under 2013 och det firades med ett jubileum i april.

DET KYRKLIGA KULTURARVET

Svenska kyrkan förvaltar landets största sammanhållna kulturarv. Kyrkans kulturarv är både materiellt och immateriellt: kyrkogårdar och minnen, kyrkorum och

På upploppet till valdagen vaknade intresset och diskussionen i sociala medier till liv. Valresultatet ökade något jämfört med föregående val och många som röstade var unga.

traditioner, instrument och musik. Svenska kyrkan har rätt till viss ersättning från staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Ersättningen är en del i ett ömsesidigt åtagande mellan staten och Svenska kyrkan och ska garantera att kyrkornas kulturhistoriska värden bevaras. Förebyggande arbete och samverkan med kulturmiljösektorn är förutsättningar för att kulturvärdena långsiktigt bevaras, används och utvecklas. I Svenska kyrkans ansvar ingår också att se till att alla medborgare kan ta del av och använda det kyrkliga kulturarvet. Kyrkan beslutar själv om hur den kyrkoantikvariska ersättningen ska fördelas enligt kyrkostyrelsens villkor. Det årliga anslaget ligger på 460 miljoner kronor. Stiftsstyrelserna beslutar i sin tur om kyrkoantikvarisk ersättning på grundval av de ansökningar församlingarna lämnar in.

ÅRLIG REGERINGSRAPPORT

Varje år lämnar kyrkostyrelsen en rapport med redovisning av de kyrkoantikvariska frågorna till Kulturdepartementet. Rapporten *Svenska kyrkans redovisning för 2012 angående de kyrkliga kulturvärdena och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen* överlämnades till Kulturdepartementet i maj. Rapporten redogör för och analyserar användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen och bevarandet och brukandet av den kyrkoantikvariska ersättningen under det gångna året. Förbrukningen av det statliga anslaget uppgick till 536 miljoner kronor år 2013, att jämföra med de 460 miljoner kronor i kyrkoantikvarisk ersättning som betalades ut från staten till Svenska kyrkan i början av 2013.

ETT RUM ÖPPET FÖR ALLA

I juni 2013 lämnade Svenska kyrkan till regeringen den översiktliga rapporten *Ett rum öppet för alla – Svenska kyrkans redovisning till regeringen angående de kyrkoantikvariska frågorna inför kontrollstationen 2014*. Skrivelsen redogör för Svenska kyrkans arbete med frågor om det kyrkliga kulturarvet och den kyrkoantikvariska ersättningen 2000–2013. Rapporten innehåller en utförlig redogörelse och analys av arbetet under hela perioden. Den beskriver också utvecklingsbehov och strategier med tanke på nuläge och trolig framtid för den kyrkoantikvariska ersättningen och det kyrkliga kulturarvet. Kontrollstation 2014 är att likna vid en tidpunkt för avstämning av var man står just nu i de kyrkoantikvariska frågorna.

INFÖR KONTROLLSTATION 2014

I oktober genomfördes på Kulturdepartementet det första samtalet med referensgruppen för kyrkoantikvariska frågor inför kontrollstationen 2014.

Den 25 oktober arrangerade Lunds stift ett samtal mellan bland andra biskopen i Lunds stift, Svenska kyrkans generalsekreterare och kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth om det kyrkliga kulturarvet och kyrkoantikvarisk ersättning.

S:t Tomas kyrka i Vällingby centrum är ritad av arkitekt Peter Celsing och invigd 1960.

Regeringen har i mars 2014 lagt fram en skrivelse till riksdagen i de kyrkoantikvariska frågorna.

KULTUR

MUSIKLIVET I SVENSKA KYRKAN

Året runt, över hela landet, fylls kyrkans gudstjänster och rum av tusentals körers, orkestrars och andra musikers kreativitet och vitalitet. Svenska kyrkan är en av landets största konsertarrangörer och en arena där professionella musiker och sångare på ett unikt sätt arbetar sida vid sida med amatörer.

Under 2013 har Svenska kyrkans nationella nivå arbetat med musikfrågor bland annat genom att stödja stiftens musikaliska verksamhet, genom arbetet med den nya kyrkohandboken samt genom att inom ramen för uppbyggnaden av det kyrkliga utbildningsinstitutet behandla frågan om musikens och musikernas roll i Svenska kyrkan.

SVENSKA KYRKANS FILMPRIS

Svenska kyrkan deltar i samtalet om vår tids livsfrågor genom filmpriser och filmarbete i församlingarna samt medverkan på filmfestivaler. Svenska kyrkans filmpris om 50 000 kronor går årligen till en film som håller hög konstnärlig kvalitet och synliggör existentiella, rättvise- och sociala frågor i berättelse och uttryck. Svenska kyrkans filmpris 2013 gick till filmen *Godheten* i regi av Stefan Jarl. Svenska kyrkans ungdomsfilmpris 2013 gick till filmen *Broken* i regi av den brittiske regissören Rufus Norris.

KULTURSTIPENDIER 2013

Svenska kyrkan delar årligen ut 500 000 kronor till sex nyskapande konstprojekt om livsfrågor. Under 2013 inkom rekordmånga ansökningar; 467 stycken. Fyra stipendiater fick 100 000 kronor vardera för projekt inom film, dans/musik, skulptur och litteratur. Två stipendier om 50 000 kronor gick till film och foto. Stipendierna delades ut under kyrkomötet.

SAMISKA RÅDETS KULTURSTIPENDIUM

I november delade Samiska rådet i Svenska kyrkan ut sitt kulturstipendium till den samiska kören *Sámi Jienat*. Rådet uppmärksammade att kören genom sitt arbete berikar det samiska andliga livet, synliggör det samiska språket och urfolkskulturen.

BOK- OCH BIBLIOTEK I GÖTEBORG

Genom sin närvaro på Bok- och bibliotek vill Svenska kyrkan ge utrymme för möten och skeenden inom konsten, kulturen och samhällslivet som kan bidra till nya utblickar och vidgade vyer. Svenska kyrkan är Bok- och biblioteks största samarbetspartner. Under namnet *Se människan* arrangeras ett omfattande scenprogram med ett sjuttiofem författarsamtal där litteratur, kultur och livsfrågor står i centrum.

FORSKNING

Svenska kyrkan bedriver oberoende forskning och analysarbete, bland annat i nära samverkan med universitet och högskolor i Sverige och internationellt. Därigenom får vi underlag till vår teologiska och strategiska reflektion över identitet och omvärld.

Forskardagarna är ett uttryck för samarbete mellan akademi och kyrka och ett fruktbart utbyte ägde rum när man samlades kring reformatorisk teologi i allmänhet och luthersk teologi i synnerhet. Svenska kyrkans forskardagar med temat *Remembering the Past – Living the Future* genomfördes i samarbete med Teologiska institutionen vid Uppsala universitet i oktober.

ÄLDRESTUDIEN

Svenska kyrkan har tillsammans med andra organisationer deltagit i studien *När man blir gammal på riktigt*. Den genomfördes av Kairos Future, och hade fokus på vad som händer när man är så gammal att man inte längre klarar sig på egen hand. Detta skede av livet har successivt krupit upp i åldrarna, i takt med att vi behåller hälsan längre och blir äldre. Studien var inriktad på 40-talistgenerationen (rekordgenerationen), en grupp som på flera plan varit banbrytande, och vilka förväntningar de har inför sitt eget åldrande. I det här segmentet finns en hög acceptans för aktiv dödshjälp, något som är en utmaning för kyrkan. I undersökningen ingick även präster och diakoner som egna grupper.

UNDERSÖKNING MED SOM-INSTITUTET

För andra året i rad deltog Svenska kyrkan i SOM-institutets nationella undersökning om förtroende för institutioner, medievanor och politisk opinion. SOM står för Samhälle, Opinion och Media, institutet är knutet till Göteborgs universitet. Man har ställt frågor om religionen i Sverige sedan 80-talet. Religiositeten har visserligen förändrats sedan dess, vissa grupper har

minskat medan andra har tillkommit, men ser man till helheten visar årets analys att religiositeten är relativt konstant och att det till exempel är lika många som ber till Gud en gång i månaden som de som spelar TV-spel.

KYRKBUSSEN

Svenska kyrkan på nationell nivå har samordnat flera av sina enkätundersökningar under namnet *Kyrkbussen*, enkäten genomförs såväl internt som externt. Fältarbetet till den externa genomfördes i november 2013. Enkäten skickades till ett slumpmässigt urval personer mellan 16–75 år. Drygt 5 000 personer besvarade enkäten som behandlade en stor variation av frågor. Ett viktigt resultat av undersökningen var kunskapen om att det finns en stor grupp, motsvarande 700 000 personer, som kan tänka sig att bidra med sin tid och engagemang för att arbeta ideellt i kyrkan. Främst vill man bidra med sin kunskap till kyrkans sociala arbete. Ambitionen med *Kyrkbussen* är att samla den nationella nivåns behov av interna och externa undersökningar. Det blir effektivare och av högre kvalitet. Det underlättar också för församlingarna då det inte blir lika många enkäter för dem att fylla i. Den första interna *Kyrkbussen* kommer att gå ut hösten 2014, och då till Svenska kyrkans anställda och förtroendevalda.

KOMMUNIKATION

SOCIALA MEDIER

Under året har Svenska kyrkans närvaro på internet och i sociala medier utvecklats. Nya vägar att skapa engagemang och samtal har prövats, bland annat i samband med kyrkovalet, allhelgonahelgen och julen. Arbetet med att utveckla bönwebben med en ljuständningsfunktion har lett till att funktionen kan lanseras 2014. Den pastorala närvaron på nätet kommer att utvecklas, bland annat med stöd av den strategi för digital kommunikation som kyrkostyrelsen antog i maj.

SVENSKA KYRKANS KOMMUNIKATIONS DAGAR

Svenska kyrkans kommunikationsdagar i april samlade 330 deltagare från hela landet och utlandsförsamlingarna. Dagarna vänder sig till alla som på olika sätt arbetar med eller ansvarar för kommunikationsarbetet i Svenska kyrkan. Temat var *Att arbeta tillsammans*. Diskussionerna handlade bland annat om kommunikationsåret och förändringskommunikation.

TVÅ PRISER TILL SVENSKAKYRKAN.SE

Företaget MyNewsdesk utser varje år *Årets nyhetsrum* (pressrum på webben) i 12 olika kategorier. Svenska kyrkan vann 2013 utmärkelsen i kategorin Ideella organisationer. Vi vann med motiveringen: "Med en röd tråd som genomsyrar hela nyhetsrummet visar denna organisation hur man på ett intressant sätt kan belysa olika delar av verksamheten

Svenska kyrkans kommunikationsdagar våren 2013.

genom att frekvent publicera om aktuella ämnen. Detta tillsammans med strukturen i form av taggning och den tydliga presentationen av kontaktpersoner gör nyhetsrummet till en klar vinnare i sin kategori.”

Tidningen Internet World listar varje år Sveriges 100 bästa webbplatser. På listan som presenterades 2013 kom Svenska kyrkans externa webbplats på delad andraplats i kategorin Organisationer. Motivering- en löd: ”En favorit bland organisationer är Svenska kyrkans sajt. Även om de borde släppa sargen lite oftare och våga lämna mallarna och ramverk är detta en välbyggd, lugn och målgruppsanpassad sajt.”

ADMINISTRATIV SAMVERKAN OCH GEMENSAMMA SYSTEM

Det finns ett behov av att omfördela kyrkans resurser så att en större andel av medlen framöver används i den grundläggande uppgiften. Nationell nivå har tillsammans med samtliga tretton stift under 2013 fortsatt arbetet med administrativ samverkan genom de tre samverkanskoncepten GIP – *Gemensam IT-plattform*, GAS – *Gemensamt administrativt stöd* och GTP – *Gemensam telefoniplattform*.

Anslutningen av enheter i GIP har fortsatt under året och införande- tempot har ökat successivt under hösten. Vid årsskiftet 2013/2014 var 238 enheter, med 5 400 användare, anslutna. Bedömningar visar att hälften av enheterna på lokal nivå kommer att vara anslutna till den gemensamma IT-plattformen vid utgången av år 2014. Anslutningen till GIP är en förutsättning för att nå samverkansformerna som GAS är och utgör.

Upphandling av gemensamma system för ekonomi, löneadministration och tidredovisning har också inletts under 2013 och beräknas vara avslutad under våren 2014.

Den nationella nivån ansvarar för utveckling av GAS-konceptet, samordning mellan kyrkans enheter och stöd i införandearbetet. Formerna för samverkan och samarbete mellan församlingar, stift och nationell nivå har fått nya former under året.

Vid årets slut var elva enheter på lokal nivå anslutna till konceptet GAS. Dessa enheter arbetar i gemensam IT-miljö och de administrativa uppgifterna utförs enhetligt.

NORMERING, TILLSYN OCH FÖRVALTNING

INOMKYRKLIG NORMGIVNING

KYRKOMÖTET 2013

Under hösten samlades kyrkomötet, som är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Vid de båda sessioner som var mandatperiodens sista kyrkomöte behandlade ledamöterna 100 motioner och tre skrivelser. Efter tio år på posten avgick Gunnar Sibbmark från Växjö stift som

Anslutningen av enheter i GIP har fortsatt under året och införandetempot har ökat successivt under hösten.

Det nyvalda kyrkomötets presidium består av Karin Perers, i mitten (ordförande), Levi Bergström, till höger (1:e vice ordförande) och Carina Etander Rimborg, till vänster (2:e vice ordförande).

kyrkomötets ordförande. Därefter startade det nyvalda kyrkomötet för mandatperioden 2014–2017 med att förrätta val till bland annat kyrkostyrelse och det egna presidiet. Karin Perers från Västerås stift valdes som första kvinna till kyrkomötets ordförande. Av kyrkomötets 251 ledamöter var 119 nyvalda. Svenska kyrkans högsta beslutande organ är nu jämställt: 125 av ledamöterna är kvinnor och 126 män. För första gången finns utlandsförsamlingarna representerade och de har två mandat.

UTREDNINGAR OCH REMISSVAR

I serien Svenska kyrkans utredningar kom följande ut under året:

- 2013:1 *Domprostens ställning, uppgifter och tillsättning*
- 2013:2 *Samverksansformer för begravningsverksamheten*
- 2013:3 *Att färdas väl – hur Svenska kyrkan kan navigera i välfärden*

Kyrkostyrelsen har svarat på följande remisser under året:

- *Begreppet beskattningsbar person – en teknisk anpassning av mervärdesskattelagen*, från Finansdepartementet.
- *Folkbildningens samhällsvärden – En ny modell för statlig utvärdering*, från Utbildningsdepartementet.
- *Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fonden för europeiskt bistånd till de som har det sämst ställt*, från Socialdepartementet.
- *Nytt allmänt råd med tillhörande vägledning om bokföring*, från Bokföringsnämnden.
- *Genomförande av EU:s direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi*, från Justitiedepartementet.
- *Rapporten om klimatfärdplan 2050*, från Miljödepartementet.
- *Högre ersättning vid mastupplåtelser (SOU 2012:61)*, från Justitiedepartementet.
- *Hyses- och arrendetvister i framtiden (SOU 2012:82)*, från Justitiedepartementet.
- *Om katastrofmedicin som en del av svenska insatser utomlands m.m. (Ds 2013:7)*, från Socialdepartementet.
- *Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2014*, från Finansdepartementet.
- *Spioneri och annan olovlig underrättelseverksamhet (SOU 2012:95)*, från Justitiedepartementet.
- *Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling, Upphandlingsutredningen 2010 – slutbetänkandet (SOU 2013:12)*, från Socialdepartementet.

Kyrkomötets inledning i Uppsala universitets aula 24 september 2013.

Tensta kyrka, Uppsala stift

- *Betänkande av utredningen om ett effektivare arbete mot främlingsfientlighet – Främlingsfienden inom oss* (SOU 2012:74), från Arbetsmarknadsdepartementet.
- *EU-kommissionens förslag till förordning avseende åtgärder i syfte att minska kostnaderna vid bredbandsutbyggnad*, från Lantmäteriet.
- *Betänkandet en myndighet för alarmering* (SOU 2013:33), från Försvarsdepartementet.
- *Promemoria med förslag till ändring i totalförsvarets folkrättsförordning*, från Försvarsdepartementet.
- *Långsiktigt hållbar markanvändning del 1*, från Miljödepartementet.
- *Statskontorets rapport Bistånd genom svenska organisationer: En översyn av ramavtalssystemet* (2013:2), från Utrikesdepartementet.
- *Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring* (Ds 2013:57), från Justitiedepartementet.
- *En ny lag om personnamn* (SOU 2013:35), från Justitiedepartementet.
- *Hantverkslaboratoriets verksamhet och framtid*, från Västra Götalandsregionen.
- *Elektronisk ansökan om lantmäteriförrättning* (LM-rapport 2012:2), från Justitiedepartementet.

ANDRA AKTUELLA UTREDNINGAR

Betänkandet *Kontraktets ställning, uppgifter och indelning* (Kontraktsutredningen) lades fram för kyrkostyrelsen i början av 2014. Utredningen tar upp frågor om förändringar för kontrakten från 2014, samt ger en analys och förslag till kyrkoordningsändringar.

Utredning om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämnningssystem: Svenska kyrkan står inför många utmaningar. Våra ekonomiska resurser är gemensamma för hela kyrkan, men behoven är olika. Kyrkobyggnaderna utgör en integrerad del av trons liv och de utgör ofta länken till medlemmarnas upplevelse av sin samhörighet med kyrkan. De demografiska förändringarna är den enskilda faktor som påverkar Svenska kyrkans förutsättningar allra mest. Mot denna bakgrund pågår en gemensam utredning om förvaltningen av kyrkobyggnader och andra fastigheter samt utjämnningssystemet.

Svenska kyrkan har ett stort antal fastigheter och byggnader för sin verksamhet men kunskapen om stor-

leken på fastighetsbeståndet är bristfällig. I utredningsuppdraget ingår att lägga fram förslag som kan effektivisera förvaltningen av kyrkobyggnader och eventuellt andra fastigheter. Vidare ska den säkerställa ett långsiktigt hållbart, brett accepterat utjämnningssystem och möjligheten att inkorporera clearingsystemet. Utredningen ska lägga fram sina resultat senast den 15 april 2015.

TYDLIGARE ORGANISATION

Från 2014 har Svenska kyrkan en ny lokal struktur som syftar till en effektivare organisation. De tidigare kyrkliga samfälligheterna med gemensam ekonomi, men med flera kyrkoherdar, har ersatts med pastorat som leds av en kyrkoherde, ett kyrkoråd och församlingsråd i de lokala kyrkorna. Syftet är att bevara medlemmarnas möjlighet att engagera sig och påverka kyrkans verksamhet samtidigt som möjlighet ges till att kyrkans administration blir mer effektiv.

I början av 2014 har Svenska kyrkan 1 364 församlingar och 258 pastorat.

GEMENSAM BEGRAVNINGSavgift

Svenska kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten i hela landet, förutom Tranås och Stockholms kommuner. Riksdagen har beslutat om en gemensam begravningsavgift från och med 2016, med undantag för Tranås och Stockholms kommuner. Den statliga utredning om begravningsfrågor som är ute på remiss föreslår att kommunerna Tranås och Stockholm i framtiden ingår i samma system.

RÅDET FÖR BEGRAVNINGSFRÅGOR

Rådet för begravningsfrågor som bildades år 2007 är ett samrådsorgan mellan Svenska kyrkan, Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Rådet har formulerat *Riktlinjer för etiska ställningstaganden* att läggas till grund för det fortsatta arbetet med behandling av etiska frågor inom begravningsverksamheten.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR

Kyrkostyrelsen har till uppgift att utföra tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna och har rätt att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen. I uppdraget ingår även att ge råd och stöd i frågor som rör förvaltningen. Minst en gång varje år ska det kallas till

överläggningar med företrädare för stiftens förvaltningen. Samrådet 2013 genomfördes i Uppsala i oktober. Samrådet behandlade statusen på den statliga miljömålsberedningen, Skogsstyrelsens projekt *Dialog om naturhänsyn* samt frågan om ekologiskt jordbruk med företrädare från Hushållningssällskapet. Under samrådet behandlades även frågan om hur man ska se på prästlönetillgångarnas nuvarande innehav av onoterade tillgångsslag. Inom ramen för tillsynsuppgiften har kyrkostyrelsen tillsammans med Västerås stift besökt stiftets skogsodlingar i Moçambique. Dessa investeringar har i särskild ordning rapporterats till kyrkomötet. Kyrkostyrelsen har under året följt upp 2012 års förvaltning av prästlönetillgångarna, bland annat ur hållbarhetsperspektiv och ekonomiskt perspektiv. Därvid har en rapport sammanställts som kyrkostyrelsen behandlat och delgivit kyrkomötet. Kontakter med företrädare från Socialdepartementet har lett till att direktiv för en statlig utredning, som ska belysa frågan om prästlönetillgångarna ska övergå till Svenska kyrkan med äganderätt, för närvarande arbetas fram.

Prästlönetillgångarna består till stor del av skogs- och jordbruksfastigheter.

PUBLIKATIONER I URVAL

- *Ärkebiskopens andaktsbok*. Ärkebiskop Anders Wejryd skrev inför sitt sista år som ärkebiskop en andaktsbok för årets alla dagar. Boken är kyrkoårsanknuten och startar vid första advent. Varje vecka inleds med en text inför helgen, utifrån söndagens tema i kyrkoåret, följt av en kort reflekterande text till varje dag med utgångspunkt i ett bibelord och en psalmvers.
- *Livsmod – om teologi, barn och unga*. Texten i denna skrift är dels ett resultat av *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012*, och dels en del av det nu avslutade programmet *Barn och unga 0–18 år* som bedrivits på Svenska kyrkans nationella nivå. Skriften vänder sig till dem som på olika sätt arbetar med barn och unga i församlingen, men också till andra intresserade.
- *Svenska kyrkans förhållande till romer och resande ca 1900–1950*. I denna rapport diskuteras kyrkans förhållande till den nationella minoritetsgruppen romer.
- *Sverigefinnarna och finska språket – en analys av språkbevarande och strategiska vägval*. Som den organisation som har flest sverigefinska medlemmar i landet har Svenska kyrkan i samarbete med Hugo Valentin-centrum vid Uppsala universitet, analyserat olika faktorer som påverkar finska språkets ställning och framtid.
- *Marginalized and Ignored – National Minority Children's Struggle for Language Rights in Sweden 2013*. Rapport undertecknad av Svenska kyrkan bland andra organisationer.
- *Pengar i handen – sociala trygghetssystem som metod att bekämpa fattigdom och hunger*. Skrift som behandlar frågan om sociala

trygghetssystem i utvecklingsländer. Svenska kyrkan är aktiv i denna fråga då kontanta stöd, som barnbidrag och folkpensioner, bidrar till att minska hunger och fattigdom i utvecklingsländer.

- *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2013*. Denna årligen utkommande skrift presenterar ett kunskapsunderlag, som kan vara ett stöd vid beslut och bidra till vidare reflektion bland kyrkans frivilliga, förtroendevalda och anställda.
- *Speglingar och avtryck*, denna bok togs fram inför jubileet i Svenska kyrkan i Paris. Den beskriver livet i församlingen och möten med Gud i Paris. Boken har velat uppmärksamma kulturarvet och den renovering som genomförts. Boken nominerades hösten 2013 till såväl Svenska Designpriset som Svenska Publishing-priset.
- *I Religionens offentlighet. Om religionens plats i samhället*. Här presenteras konkreta exempel på exempelvis kyrkornas roll som välfärdsaktörer i dagens Sverige och islams roll för demokratiaktivister under den arabiska våren. Konstruktiva förslag ges om deltagande i offentliga samtal och samhälleligt liv.
- *Utanför paradiset*. Arvsyndsläran i nutida luthersk teologi och etik diskuteras, såsom frågan om det är möjligt att utforma en teologi och etik kring arvsynd – med avstamp i en luthersk tradition – som framstår som rimlig i dag, och hur den skulle i så fall kunna se ut.
- *The Real Church. An Ecclesiology of the Visible*. Med utgångspunkt i en nordisk luthersk och folkkyrklig kontext utgör boken ett inlägg i en internationell och ekumenisk ecklesiologisk diskussion och erbjuder kunskap och reflektion och ett möjligt sätt att teologiskt förstå vad kyrkan är.
- *Gods and Arms. On Religion and Armed Conflict*. Boken behandlar den komplicerade relation som finns mellan religion och samhällskonflikter.

DET UPPTÄCKTA VALET

SOCIALA MEDIER GAV ÖKAT ENGAGEMANG

Under 2013 genomfördes det fjärde kyrkovalet sedan relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan. Valet trotsade både omgivningens förväntningar och Svenska kyrkans egen självbild. Sedan år 2000 har Svenska kyrkan minskat sitt antal medlemmar, lockat färre gudstjänstbesökare och fått en annan, mer marginell roll i samhället. De flesta kurvorna i statistiken har pekat neråt och vår egen bild av oss själva har blivit alltmer dyster.

Någonting hände, kurvorna vände. Den slutliga räkningen visar att 695 834 personer röstade i kyrkovalet, vilket ger ett valdeltagande på 12,8 procent.

”MEDLEMSTAPP” ÄR ETT ORD SOM FÖRKNIPPAS MED SVENSKA KYRKAN. Så också ”det bortglömda valet”, grundat i ett konstant minskat valdeltagande. 14,2, 12,0, 11,9 – så har den sluttande kurvan sett ut vad gäller valdeltagande i procent under 2000-talet. 840 000, 696 000, 671 000 i antalet röstande.

EN POSITIV VALUTVECKLING

Förväntningarna var alltså inte på topp inför valet 2013. Hur bortglömt skulle valet bli? Ända fram till dagarna innan den 15 september var temperaturen låg och många undrade vilket engagemang som är rimligt att förvänta sig. Denna negativa syn skulle dock förändras. Dagen före valdagen steg temperaturen dramatiskt, ledare i både riks- och lokalmedia började skriva om ”det viktiga valet”. På lördagskvällen låg ämnet kyrkoval på topplistan över mest twittrade ämnen, knappt slaget av körslaget. På valdagens morgon började telefonerna ringa hos Svenska kyrkan och köerna till vallokalerna att ringla.

Informationsservice hade rustat sig med elva personer beredda svara på telefon och e-post från kl 09.00 till 20.00. Närmare 1 700 telefonsamtal registrerades och en av de vanligaste frågorna var: Hur gör jag för att rösta?

Webben hade stresstestats för en maximal belastning som överskreds trefalt. Men den höll, fler än 220 000 besök under själva valdagen och den mest besökta sidan var startsidan för kyrkovalet.

På TV och i radio rapporterades om långa köer, människor – inte minst unga – som köade i timmar för att komma in i vallokalerna. Vallokaler som inte resursmässigt var anpassade för det överraskande trycket.

Någonting hände, kurvorna vände. Den slutliga räkningen visar att 695 834 personer röstade i kyrkovalet, vilket ger ett valdeltagande på 12,8 procent. Både procentuellt och numerärt fler än föregående val, men fortfarande återstår frågan vilket valdeltagande som är rimligt att förvänta sig.

Sannolikt var röstdeltagande på väg att nå en lägre nivå än tidigare val. Men med hjälp av sociala medier och ny teknik bars ett uppvaknat engagemang för Svenska kyrkan. Medlemmar, även de som sällan deltar i verksamheten, röstade. Svenska kyrkan har alla förutsättningar att fortsätta vara en öppen folkkyrka kännetecknad av tolerans och respekt för alla människors värde. Kyrkobyggnaderna är värda att vårda, diakonin behövs och samtal om Gud och liv måste rymmas i öppna rum. Svenska kyrkan engagerar.

Så kan man tolka valresultatet år 2013.

Köerna ringlade långa i många vallokaler på valdagen. Valdeltagandet ökade.

ÖPPNA KYRKOR FÖR ETT HELT SAMHÄLLE

KULTURARVET I SVERIGE EN TILLGÄNGLIG RESURS

Kyrkorna tillhör församlingarna, men som kulturarv tillhör de alla. I kyrkoordningen står att kyrkorummet behöver vara tillgängligt för alla som söker sig till det. Det innebär att kyrkorna ses som offentliga rum som alla har rätt att ta del av, oberoende av tillhörighet eller tro.

TANKEN PÅ KYRKORNA SOM KULTURARV, en form av allmän nytthet, uppstod i slutet av 1800-talet och kulturvärdena kom med tiden att skyddas i lag. När Svenska kyrkan år 2000 blev ett självständigt samfund, men med fortsatt nära relation till staten, upprättades en överenskommelse ”i frågor som rör de kulturhistoriska värden inom Svenska kyrkan”. I denna framgår att kyrkan ska ersättas ekonomiskt för värden av kyrkobyggnaderna och samtidigt se till att kyrkorna hålls öppna. Mer exakt står det att ”Svenska kyrkan svarar för att de kyrkliga kulturminnena i framtiden är tillgängliga för var och en i minst samma utsträckning som för närvarande.”. Vad som avses med ”tillgängliga” framgår i den offentliga utredning (SOU 1997:43) som föregick relationsändringen; ”Förutom möjlighet att delta i gudstjänst och kyrklig handling (...), bör alla – oberoende av kyrkotillhörighet – ha tillgång till kyrkan för att söka stillhet, trygghet och ro eller för att ta del av och uppleva konst och arkitektur.”. Kyrkorna ses därmed både som gudstjänstrum och som offentliga tillgångar, de är religiösa rum och har samtidigt sekulära värden.

TILLGÄNGLIGHETEN CENTRAL

Det kulturarv som Svenska kyrkan förvaltar är både materiellt och immateriellt. Inte bara byggnader och inventarier hör till det kyrkliga kulturarvet, utan också texter, traditioner och inte minst musiken. Vi vill att alla ska kunna få ta del av och ha glädje av detta rika kulturarv. Vi välkomnar alla till kyrkorummen, oberoende av tro eller motiv för att besöka dem. Men mot bakgrund av de snabba omvandlingarna av samhälle och kyrka är principen och löftet till staten om att hålla kyrkorna tillgängliga för alla ibland svåra att tillämpa. Frågan är också vad det innebär att ha tillgång till kyrkorna? Idag är synen på tillgänglighet bredare än när förutsättningarna för det kyrkliga kulturarvet utreddes under 1990-talet. Det kan vara tillgänglighet i digitala medier, förmedling och kommunikation av kulturarvet, pedagogiska insatser som visningar och utställningar. Likaså ska kyrkorna vara tillgängliga för människor med funk-

Kyrkorna är religiösa rum och har samtidigt sekulära värden.

tionshinder. I dagens digitaliserade, individualiserade och heterogena samhälle är samtidigt behoven större än någonsin av öppna, varma, offentliga rum där alla kan delta eller bara få vistas en stund utan krav på motprestationer.

Hur ska då kyrkorna kunna blir mer öppna och tillgängliga för hela samhället? I Svenska kyrkans framtidsstrategi ingår bland annat att stärka det ideella arbete med det kyrkliga kulturarvet och att utveckla mångbruk av kyrkorna. Samtidigt som de är rum för kyrkliga handlingar ska de, med respekt för religiösa och kulturella värden, vara offentliga rum för kulturella och andliga upplevelser, för social utveckling och delaktighet. Kyrkorna kan utgöra lokala resurser för alla som behöver ickekommersiella mötesplatser. Behoven är sannolikt lika stora i städer som i glesbygder, där det ibland kanske inte finns några allmänna rum kvar. För att åstadkomma detta behöver kunskap och former utvecklas, i samverkan med staten och andra intressenter, för att öka både det professionella och ideella engagemanget i utvidgat bruk och i öppna kyrkor. Svenska kyrkan har under 2013 arbetat med en handledning för *Identifiering och förvaltning av kyrkliga kulturvärden* som planeras bli klar 2014. I denna finns redskap för att identifiera och använda kyrkornas samtliga värden, som resurser för både församlingen och samhället. En bärande tanke är att se kyrkan, samhället och de olika värdena som aspekter och resurser som berikar varandra i en helhet. Med detta som grund kan en utveckling mot eventuell splittring och utanförskap vändas, för att ersättas med helhetssyn och delaktighet, i såväl kyrkan som i hela samhället.

HÖG TID ATT OM- PRÖVA OCH SE NYTT

EN BLICK PÅ DEN VÄRLDSVIDA KYRKAN MED NYA ÖGON

Det lär finnas många som redan i årskurs 1 helt utan avsikt kom att lägga den nedersta raden på skolsköterskans syntavla på minnet: MRTVFUENCXOZD. Och i många kommuner förblev tavlan densamma ända upp i gymnasiet...

KANSKE MISSADE MAN DÄRMED VISSA SYNDEL? Det är möjligt. Men fenomenet skulle kanske kunna gå att tillämpa på den MRTVFUENCXOZD-risk som många så kallade lärande organisationer löper. Man tror att man redan sett allt, eller ser allt tydligt och klart.

När vi i Svenska kyrkan säger världsvid kyrka, internationellt arbete och kyrkorelationer ligger det ibland nära till hands att vi redan vet vad det är. Vi är dessutom ganska ense om att vi på senare tid omprövat vår missionssyn och nu också tänker på ett helt annat sätt kring hur vi hör ihop här i världen. Vi pratar sedan länge handelsfrågor, rättvisefrågor och människors rätt som en del av vår världsvida utmaning. Men, har vi sett allt, eller har några av oss möjligen "lagt nedersta raden på minnet" och därigenom trott sig veta vad det handlar om?

En av de utmaningar det innebär att leva i en världsvid kyrkogemenskap är just att hela tiden våga ompröva och lära av andra. 2013 är ett bra exempel.

GUDS ANDE GER INSIKTER

Under det gångna året var kanske Kyrkornas världsråds stora generalförsamling i Busan det stora syntestet. God of Life – lead us to justice and peace. Det händer något när kristna från jordens alla hörn, runt 4 000, möts för att dela hur detta tema landar i deras egna sammanhang. En kristen från Zimbabwe kan åka hem och känna att det är dags att inte bara prata om peace utan också om justice – och just rättvisa först. Eller en kristen från Sverige åker hem med insikten att han/hon aldrig riktigt förstått den smärta som vår egen samiska urbefolkning bär på. Många tycks också ha åkt hem med minnet av de frågor som man trots allt nästan lyckades undvika – men som börjar komma på mångas dagordningar, till exempel frågorna om sexuell läggning eller genusbaserat våld.

Sammantaget kan mötet i Busan ha fungerat som besöket hos en optiker för många av oss: det kan vara hög tid att ompröva sin tidigare syn.

Till hjälp för fortsatt bearbetning fick också den världsvida kyrkan ett av mötets huvuddokument, missionsdokumentet *Together towards life*. Inte ett slutligt

Över 100 000 människor har flytt från våldet i Sudan. I Batil-lägrät är majoriteten barn.

konstaterande av vad mission till sist är, utan en inbjudan att världen runt våga ställa frågorna på nytt, för att kanske se på nytt. Vad betyder vår sändning? Vad menar vi när vi talar om att perspektiven ska komma från marginalerna in mot centrum – och vem är centrum, vem är marginal? Hör spiritualitet samman med mod att utmana vapenexport eller uppmana till nya tag i klimatfrågor? Missionens, frihetens, gemenskapen och pingstens Ande utmanar oss till att hela tiden vara en kyrka i rörelse – tillsammans för livet.

En bärande tanke i missionsdokumentet är att försöka öva sig i att se hur Guds Ande verkar även idag, och många gånger på de sätt som vi inte väntat oss. Vi ser nätverken mellan kyrkorna, vi agerar för fred, försoning och hållbarhet. Men vi behöver överraskas av att se att också i de små vardagliga händelserna och mötena mellan människor är Gud mitt ibland oss. Även när vi funderar över hur vi just i vårt sammanhang bäst ska organisera oss för att vara kyrka där vi är.

Till en årsberättelse kopplas också alltid en revisionsberättelse. Att möta och engagera sig i en världsvid kyrka är också i allra högsta grad ett re-visionsarbete. Hela tiden en övning i att se på ett nytt sätt. En del såg vi 2013, nu väntar 2014.

HÅLL- BARHETS- BOKSLUT 2013

ETT PROAKTIVT ARBETE FÖR EN MEDVETEN KYRKA

OM SVENSKA KYRKANS HÅLLBARHETSBOKSLUT

Arbetet för en mer hållbar utveckling är centralt för Svenska kyrkans uppdrag och verksamhet. Det är kanske särskilt framträdande inom den internationella verksamheten, det sociala arbetet och kapitalförvaltningen. Svenska kyrkans hållbarhetsarbete vilar på två principer som är grundläggande för kristen tro och etik. Principerna uttrycker dels att alla människor är lika mycket värda och dels att människan som förvaltare av Guds gåvor har ett ansvar, både gentemot andra människor och gentemot skapelsen i stort.

Den egna verksamheten medverkar dock till bland annat utsläpp av växthusgaser. Eftersom Svenska kyrkan stödjer projekt i samhällen med utbredd fattigdom och svaga kontrollsystem, föreligger även risk för korruption och förskingring. Svenska kyrkan måste därför alltid agera proaktivt samt följa upp och syna den egna verksamhetens påverkan på miljö och människor. Som ett led i detta arbete upprättar den nationella nivån för fjärde året i följd en hållbarhetsredovisning enligt redovisningsramverk från Global Reporting Initiative. Redovisningen fokuserar på hur den nationella nivån arbetar för att minimera den egna verksamhetens potentiellt negativa inverkan på en hållbar utveckling.

STYRNING AV HÅLLBARHETSARBETET

Det är kyrkostyrelsen som ansvarar för Svenska kyrkans hållbarhetsarbete på nationell nivå och för att ett hållbarhetsperspektiv ska genomsyra hela verksamheten. Det innebär att nationell nivå:

- tillhandahåller stöd till stiftens i deras arbete med hållbar utveckling,
- stödjer bistandsprojekt som bidrar till ett hållbart samhälle,
- bidrar till människors förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet,
- arbetar för att alla medarbetare ska känna engagemang för ett hållbart samhälle,
- satsar på medarbetares hälsa och balans i livet,
- arbetar för att våra leverantörer ska leva upp till våra riktlinjer,
- samt kontrollerar att våra kapitalplaceringar sker utifrån hållbar utveckling och etisk hänsyn.

Hållbar utveckling ska vara en integrerad del i verksamhetsstyrningen. Inom den internationella verksamheten kommer detta till uttryck genom att:

- Svenska kyrkan och våra partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser.
- Svenska kyrkan och våra partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen.

Det strategiska arbetet syftar till att utveckla verksamhetsinriktningen utifrån de övergripande målen. Målen och de strategiska planerna konkretiseras i treårsplanering, budget och nyckeltal – vilket medför att konkreta aktiviteter för att främja hållbar utveckling planeras, genomförs och följs upp. Policies och det interna regelverket är en väsentlig del av styrningen.

INTERN UPPFÖRANDEKOD

Svenska kyrkan på nationell nivå har en uppförandekod som medarbetarna ska följa. Koden är fastställd av generalsekreteraren och innehåller information om Svenska kyrkans ställningstagande vad gäller lagkrav, maktutövning, korruption och pornografi. Medarbetare ska följa svensk lagstiftning. För medarbetare som befinner sig utomlands ska svensk lagstiftning vara vägledande, samtidigt som lokala lagar, internationella konventioner och regelverk ska följas. Koden slår vidare fast att Svenska kyrkans medarbetare aldrig får utnyttja sin maktposition på ett otillåtet sätt och får inte under några omständigheter medverka till korruption genom att ge eller ta emot mutor. Arbetsplatsen och all teknisk utrustning ska vara fri från pornografiskt material. Uppförandekoden kommuniceras till medarbetarna via intranätet. I december 2013 beslutade kyrkostyrelsen om en uppförandekod för samtliga förtroendevalda på nationell nivå.

FINANSPOLICY FÖR EN ANSVARSFULL KAPITALFÖRVALTNING

Den nationella nivåns finanspolicy följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investment). Det innebär att våra placeringar ska präglas av hänsyn till och respekt för miljö, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden, men även god bolagsstyrning. Se Svenska kyrkans *Rapport om ansvarsfulla investeringar*, för mer information om hur finanspolicyn omsätts i praktiken inom kapitalförvaltningen. Det finns även information att tillgå på svenskakyrkan.se/ansvarsfullainvesteringar.

POLICY MOT KORRUPTION OCH FÖRSKINGRING

Svenska kyrkans internationella verksamhet måste kunna hantera risk för korruption och förskingring, även under svåra omständigheter. Svenska kyrkan har en nolltoleranspolicy mot korruption och förskingring. Vi har utvecklat en praktisk antikorrupcionsguide, som gjorts känd för våra medarbetare och partner.

Under tiden som Svenska kyrkan stödjer ett projekt har våra internationella handläggare tät kontakt med den aktuella partnern. Det underlättar för upptäckten av oegentligheter och brister i administrationen. Kontroller sker fortlöpande, och vi tar alltid del av partners redovisning av projekt och samlad ekonomi.

Vid tecken på korruption påbörjar Svenska kyrkan en utredning. Om misstanken som föreligger är allvarlig, kan fortsatta utbetalningar omedelbart stoppas. Svenska kyrkan informerar även samarbetspartner i projektet och andra svenska finansiärer (Sida), samt inleder samtal med den aktuella partnern.

I de fall där en misstanke om korruption eller allvarliga administrativa brister kan bekräftas, inleder Svenska kyrkan samtal om återbetalning av utbetalade medel. Svenska kyrkan kan även i sin tur bli tvungen att återbetala medel, som inte gått till utlovat ändamål.

UPPHANDLINGSPOLICY

Svenska kyrkans arbete för en hållbar och rättvis utveckling ställer höga krav på de företag som vi ingår avtal med. Den nationella nivåns upphandlingspolicy slår fast att all upphandling ska ske utifrån tre principer: affärsmässighet, människors lika värde och gott förvalterskap. I praktiken innebär det att kyrkan enbart ska upphandla och sluta avtal med företag som uppträder ansvarsfullt mot sina anställda, samhälle och miljö. Företagen ska också följa internationella avtal med syfte att skydda människor och miljö.

RESEPOLICY

Den nationella nivåns resepolicy säger att våra tjänsteresor ska ske med hänsyn till miljömässig och social påverkan samt på ett kostnadseffektivt sätt. I praktiken betyder det att våra medarbetare alltid ska överväga möjligheten att resa med tåg eller buss framför flyg, men med hänsyn till tid och avstånd. Allmänna kommunikationsmedel ska om möjligt alltid nyttjas framför taxi och bil.

EXTERNA POLICYS OCH SVENSKA KYRKANS MEDLEMSKAP I HAP

Svenska kyrkans nationella nivå följer Röda korsets och ACT-alliansens uppförandekoder. ACT-alliansens medarbetare har ett särskilt etiskt ansvar gentemot de människor som tar del av ACT:s humanitära program och utvecklingsprogram. I humanitära krissituationer är den drabbade befolkningen ofta beroende av de humanitära organisationerna för sina grundläggande behov. ACT-alliansens uppförandekod ska hjälpa organisationens medarbetare att förstå vilket etiskt ansvar de har, och hur de ska uppträda för att förhindra sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, alla former av trakasserier, bedrägeri och korruption, överträdelse av säkerhetsföreskrifter och oetiska affärsmetoder. Uppförandekoden ska undertecknas av Svenska kyrkans medarbetare vars arbete på ett eller annat sätt berör den internationella verksamheten.

Sedan 2011 är Svenska kyrkan även medlem i HAP International (Humanitarian Accountability Partnership International). HAP är biståndssektorns första självreglerande organ och organisationen ställer höga krav på sina medlemmars trovärdighet och styrning. Medlemskapet innebär att den internationella verksamheten har åtagit sig att följa HAP:s principer om ansvarstagande och ansvarsutkrävande gentemot våra partner, målgrupper och övriga intressenter. År 2012 blev Svenska kyrkan, som första svenska organisation, certifierad enligt HAP Standard 2010. Certifieringen innebär att Svenska kyrkan lever upp till HAP:s riktlinjer för transparens, personalkompetens och uppföljning. Det betyder också att Svenska kyrkan inbjuder till deltagande i lärandeprocesser samt möjliggör för människor att framföra sina synpunkter på verksamheten. Mer information om Svenska kyrkans klagomålshanterings-system finns att tillgå på webben: svenskakyrkan.se (Internationellt arbete, sök på "klagomål").

DET KLIMATSMARTA KONTORET

EL OCH UPPVÄRMNING

En betydande del av den totala energiförbrukningen i Sverige sker i byggnader. Det gäller även för Svenska kyrkans nationella nivå. Frågor som rör uppvärmning och el är således centrala för verksamhetens hållbarhetsarbete. Sedan 2011 köper den nationella nivån el som bär Naturskyddsföreningens märkning *Bra miljöval*.

KLIMATRÄTTVISA

Svenska kyrkans hållning är att klimatfrågan är en global rättvisefråga. Det är industriländerna som har släppt ut den absoluta merparten av de växthusgaser som värmer klimatet idag. Fattiga människor i utvecklingsländerna bidrar minst till de globala utsläppen, men drabbas hårdast av klimatförändringens negativa effekter.

Idag finns det en rad organisationer och företag som erbjuder olika former av klimatkompensation. Den vanligaste modellen går ut på att köparen kvittar sina koldioxidutsläpp mot investeringar i till exempel energibesparande teknik eller trädplanteringar i utvecklingsländer. Tanken är att utsläppen på så vis ska neutraliseras. Det är dock svårt och förknippat med höga kostnader att fastställa den exakta mängden minskade koldioxidutsläpp som klimatkompensationsprojekten faktiskt uppnår. Därtill riskerar kompensations-tanken att fördröja en nödvändig livsstilsförändring, då den ger en illusion av att det är acceptabelt att exempelvis flyga, så länge var och en betalar för sig.

Svenska kyrkan har utvecklat verktyget *Klimaträttvisa* som ett alternativ till sådan klimatkompensation. *Klimaträttvisa* utlovar inte att utsläppen neutraliseras genom att en tredje part minskar sina utsläpp. Istället uppmanar initiativet *Klimaträttvisa* till att man både ska betala för sina utsläpp, genom att stödja människor som drabbas av klimatförändringarna, och därtill minska sina egna utsläpp. Priset på ett kilo koldioxid är satt så pass högt att det ska påskynda en livsstilsförändring. Svenska kyrkan har satt priset på ett kilo koldioxid till 1 krona, vilket motsvarar Sveriges koldioxidskatt. För varje krona går 50 öre till klimatprojekt inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete. Dessa klimatprojekt leder ibland till utsläppsminskningar men fokus ligger oftast på att bidra till klimatanpassningen. Resterande 50 öre ska användas till att minska den egna verksamhetens miljöpåverkan, det vill säga till att stimulera ett ändrat beteende.

På svenskakyrkan.se/klimatrattvisa erbjuds individer en möjlighet att dels beräkna sina egna utsläpp, och dels att bidra till *Klimaträttvisa*.

Hållbar utveckling förknippas ofta med klimatfrågan, men är mer än så. Hållbar utveckling är hållbar även ur ekonomisk och social synvinkel.

Märkningen innebär att all el är baserad på förnybara energikällor (i vårt fall 100 procent vattenkraft), har en låg miljöpåverkan och tar hänsyn till biologisk mångfald.

KLIMATKOMPENSERAT PAPPER OCH MINSKADE UTSKRIFTER

Sedan 2011 använder Svenska kyrkans nationella nivå klimatkompen-serat papper. Det betyder att det i priset på det papper som vi köper in-går en avgift som oavkortat går till plantering av träd i södra Afrika.

För att minska den nationella nivåns pappersförbrukning används sedan 2012 ett system med ”follow me print-utskrifter”. Det innebär att samtliga utskrifter skickas till en gemensam kö. Personen som skri-ver ut måste logga in på en valfri nätverksskrivare för att få sin utskrift. Som ytterligare en åtgärd för att spara energi och papper har den natio-nella nivåns skrivare dubbelsidiga utskrifter som standardinställning.

GRÖN IT

IT har potentiellt både en positiv och negativ miljöpåverkan. IT-lös-ningar kan ersätta miljökrävande processer, såsom resor, men produk-tion och användning av IT- och telekomprodukter ger upphov till cirka 2 procent av världens totala koldioxidutsläpp. För att minska energiför-brukningen arbetar Svenska kyrkans nationella nivå tillsammans med stiftet för att införa en *Gemensam IT-plattform*, GIP. Lösningen inne-bär att många av våra användare inte kommer att behöva en dator. Istället kommer programvaran att finnas på en central server som nås via en så kallad tunn klient. En tunn klient har längre livstid än en tra-ditionell dator och förbrukar avsevärt mindre energi. En dator förbru-kar cirka 150 watt medan en tunn klient förbrukar 40–80 watt.

I samband med implementeringen av GIP har drygt 70 procent av Svenska kyrkans ekonomiska enheter IT-inventerats. Analysen av det sammanställda materialet tyder på att församlingar och samfälligheter kan minska sin elförbrukning från IT med uppemot 50 procent. Under 2013 anslöt sig 120 enheter och vid årsskiftet var 238 enheter, med 5 400 användare anslutna.

För att begränsa den nationella nivåns totala koldioxidutsläpp upp-muntrar vi användningen av videokonferenser. Under 2013 genomför-des över 1 500 videomöten och användningen ökade med 7 procent. Inom Svenska kyrkan finns för närvarande 39 installationer av video-konferenssystemet. Många deltar också i videomöten via sin dator.

Nationell nivå fattade i slutet av 2013 beslutet att härnäst endast köpa in miljömärkta datorer, dvs. där man vet att krav ställts på miljö, klimat och socialt ansvar vid tillverkningen. Stift och församlingar kommer att erbjudas möjligheten att använda samma avtal.

*Det betyder att det i priset
på det papper som vi
köper ingår en avgift som
oavkortat går till plantering
av träd i södra Afrika.*

MILJÖSMART RESANDE

Klimatkompensationen baserad på kansliets resande för 2013 uppgick till 1,4 miljoner kronor. Mer information om Svenska kyrkans syn på klimatkompensation och klimaträttvisa finns på sida 42 och på svenskakyrkan.se/klimatrattvisa.

För 2013 års klimatpengar genomfördes bland annat ett pilotprojekt tillsammans med Lutherska världsförbundet och företaget Solvatten i flyktinglägret i Kakuma i norra Kenya. Projektet förmedlade till 1 070 hushåll en solljusbaserad lösning för vattenrening och uppvärmning av vatten. Utfallet av projektet var en signifikant minskad vedförbrukning och det rapporteras hälsoresultat på förekomsten av ögonsjukdomar hos små barn. Ett minskat behov av ved skapar en tidsbesparing som reducerar överfallsrisken för kvinnor och flickor med traditionellt vedhämtningsansvar. Tidsbesparingen har använts till produktivt arbete i hushållet, vilket beräknas öka hushållsinkomsterna. Hushållen själva rapporterar om en känsla av ökad social status.

El och uppvärmning (Sverige)	2013	2012
<i>Trossamfundets fastigheter</i>		
El till verksamhet och fastighet (kWh/m ²)	85	79
Fjärrvärme (kWh/m ²)	59	60
CO ₂ till luft (kg/ m ²) på grund av fjärrvärme*	10	10
<i>Hyrda fastigheter</i>		
El till verksamhet och fastighet (kWh/m ²)	49	43

*Se sida 76 för beräkningsgrunder.

Pappersförbrukning	2013	2012
Kopieringspapper (kg/person)	18	27
Returpapper kontorspapper (kg/person)	45	52
Returpapper wellpapp (kg/person)	9	13

Resor	2013	2012
Tågresor (km/person)	1 994	2 572
CO ₂ till luft på grund av tågresor, totalt (kg)*	2	2
Flygresor (km/person)	27 568	27 977
CO ₂ till luft på grund av flygresor, totalt (ton)*	1 451	1 372

*Se sid 76 för beräkningsgrunder.

I tabellen ovan framgår bland annat att elförbrukningen ökat något, pappersförbrukningen minskat och utsläppen från flygresorna ökat. De ökade utsläppen som skett i samband med flygresor är en följd av ett ökat antal anställda samt de många delegationer som deltagit i internationella möten under året.

Att resa med tåg är klimatsmart, men tyvärr inte möjligt för de långa intercontinentala transporterna.

SÅ HÄR STYRS SVENSKA KYRKAN

FÖRSAMLINGAR, PASTORAT, STIFT OCH PÅ NATIONELL NIVÅ

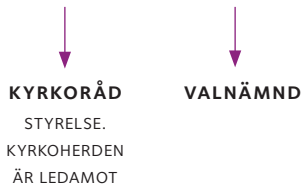
Det nyvalda kyrkomötet, november 2013.

NY ORGANISATION FRÅN 2014

FÖRSAMLING

SOM INTE INGÅR I PASTORAT.
DET LOKALA PASTORALA OMRÅDET. FULLGÖRA
FÖRSAMLINGENS GRUNDLÄGGANDE UPPGIFT.

KYRKOFULLMÄKTIGE
HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN.

PASTORAT

PASTORALT OMRÅDE. ÖVERGRIPANDE LOKALT
ANSVAR FÖR ATT FÖRSAMLINGARNA FULLGÖR SIN
GRUNDLÄGGANDE UPPGIFT. EKONOMISKT ANSVAR.

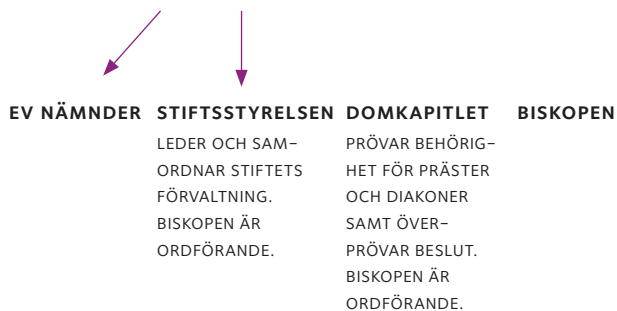
KYRKOFULLMÄKTIGE
HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN.

STIFT

DET REGIONALA PASTORALA OMRÅDET.
FRÄMJAR OCH HAR TILLSYN ÖVER FÖRSAMLINGSLIVET.

STIFTSFULLMÄKTIGE
HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN.

NATIONELL NIVÅ

ANSVARAR FÖR SVENSKA KYRKANS GEMENSAMMA
ANGELÄGENHETER OCH FÖRETRÄDER KYRKAN NATIONELLT
OCH INTERNATIONELLT.

KYRKOMÖTET

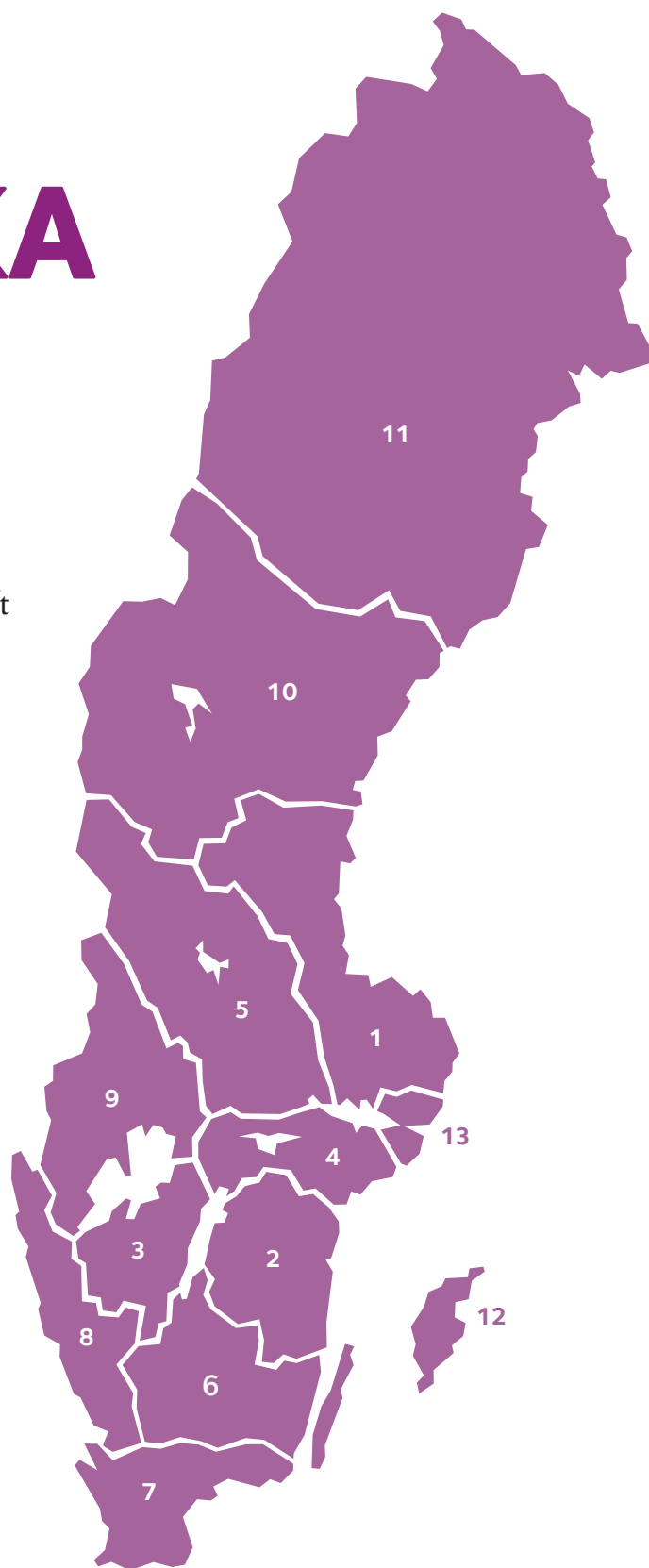
SVENSKA KYRKANS HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN.

STIFTEN I SVENSKA KYRKAN

13 KALKAR FRÅN 13 STIFT

Svenska kyrkan bestod 2013 av 13 stift indelade i totalt 1 426 församlingar i Sverige och 31 församlingar utomlands. Drygt 65 procent av Sveriges befolkning var medlemmar i Svenska kyrkan.

STIFTEN OCH DERAS KALKAR

Se nedan en presentation av de 13 stift, illustrerade av varje domkyrkas nattvardskalk.

Nattvardskärlden används när det firas mässa. De består av en kalk för vinet, en oblatask där brödet (oblater) förvaras och en paten från vilken brödet delas ut. Kalken kan också kallas bågare. Materialet är av tradition ädelmetall, men numera används även enklare material.

FOTO: ANDERS DAMBERG, GEORILD

1. UPPSALA STIFT
748 371 INVÅNARE (2013/2014)
69 % MEDLEMMAR
133 FÖRSAMLINGAR
ÄRKEBISKOP: ANDERS WEJRYD
BISKOP: RAGNAR PERSENIUS

FOTO: JOHAN FORS

5. VÄSTERÅS STIFT
581 835 INVÅNARE
71 % MEDLEMMAR
76 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: THOMAS SÖDERBERG

FOTO: LOUISE HEDBERG

9. KARLSTADS STIFT
361 672 INVÅNARE
76 % MEDLEMMAR
85 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ESBJÖRN HAGBERG

FOTO: KERSTIN STICKLER

10. HÄRNÖSANDS STIFT
368 617 INVÅNARE
76% MEDLEMMAR
103 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: TUULIKKI
KOIVUNEN BYLUND

FOTO: MATS A. SVERKER

2. LINKÖPINGS STIFT
548 749 INVÅNARE
70 % MEDLEMMAR
105 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: MARTIN MODÉUS

FOTO: LARS ERIK TOBIASSON

6. VÄXJÖ STIFT
636 109 INVÅNARE
70 % MEDLEMMAR
191 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: JAN-OLOF JOHANSSON

FOTO: EMMA BERGMAN

11. LULEÅ STIFT
510 548 INVÅNARE
77 % MEDLEMMAR
57 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: HANS STIGLUND

FOTO: ANNELO JOHANSSON

3. SKARA STIFT
549 317 INVÅNARE
71 % MEDLEMMAR
124 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ÅKE BONNIER

FOTO: KRISTINA STRANDLARSSON

7. LUNDS STIFT
1 426 826 INVÅNARE
65 % MEDLEMMAR
185 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ANTJE JACKELÉN

FOTO: BO GÖRAN KRISTOFFERSSON

12. VISBY STIFT
57 161 INVÅNARE
73 % MEDLEMMAR
39 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: SVEN-BERNHARD FAST

FOTO: TORVALD JOHANSSON

4. STRÄNGNÄS STIFT
626 039 INVÅNARE
62 % MEDLEMMAR
73 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: HANS-ERIK NORDIN

FOTO: LASE BENGTSSON

8. GÖTEBORGS STIFT
1 340 770 INVÅNARE
64 % MEDLEMMAR
191 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: PER ECKERDAL

FOTO: STOCKHOLMS STIFT

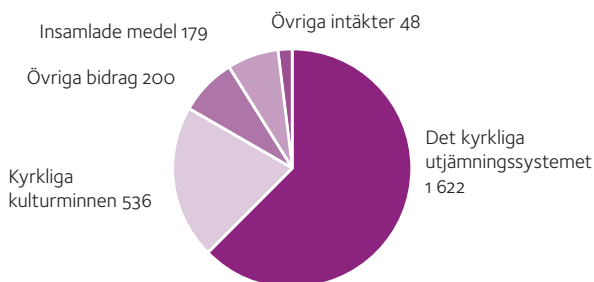
13. STOCKHOLMS STIFT
1 888 850 INVÅNARE
57 % MEDLEMMAR
64 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: EVA BRUNNE

KOMMENTARER TILL EKONOMISKT UTFALL

TOTALA INTÄKTER OCH KOSTNADER

Det ekonomiska utfallet uppgår till 563 (föregående år 313) miljoner kronor och är främst en följd av det positiva resultatet i kapitalförvaltningen uppgående till 613 miljoner kronor. De totala intäkterna före förändring av destinerade medel uppgår till 3 200 (föregående år 2 855) miljoner kronor, inklusive resultatet av finansförvaltningen. Den största intäktsposten är utjämningsavgiften. Den omfördelas till största delen i det kyrkliga utjämningsystemet i form av utjämningsbidrag. Den näst största intäktsposten är erhållna bidrag, främst den kyrkoantikvariska ersättningen, som intäktsförs i den utsträckning som den används. Ännu inte använda medel skuldförs i balansräkningen. Övriga bidrag kommer bland annat från Sida, EU och olika stiftelser och används främst i den internationella verksamheten. Kollekter och gåvor är en annan betydelsefull intäkt, inte minst för den internationella verksamheten.

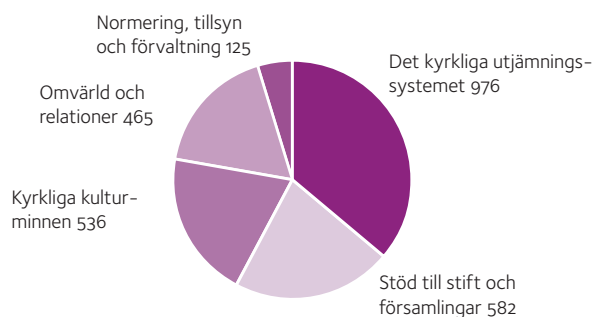
DIAGRAM 1: INTÄKTER* 2013 (MILJONER KRONOR)

*exklusive finansförvaltningen.

Inriktningen på verksamheten utgår från kyrkoordningen och från de beslut som kyrkomötet och kyrkostyrelsen fattar. De totala kostnaderna före förändring av destinerade medel uppgår till 2 683 (föregående år 2 588) miljoner kronor. Den ekonomiska omfattningen av de huvudsakliga uppgifterna framgår i nedanstående diagram.

DIAGRAM 2: KOSTNADER FÖRDELADE PÅ VERKSAMHETSOMRÅDEN 2013 (MILJONER KRONOR)

OMVÄRLD OCH RELATIONER

FÖRETRÄDARSKAP

En uppgift för den nationella nivån är att utöva ett aktivt företräderskap genom att upprätthålla goda kontakter med beslutsfattare, lämna remissyttranden samt genom talespersoner i media och på andra sätt. Detta ska förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör. Verksamheten

inriktas på att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet genom att än bättre systematisera och strukturera kontakterna, påverkansarbetet och företrädarskapet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 4 (föregående år 4) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

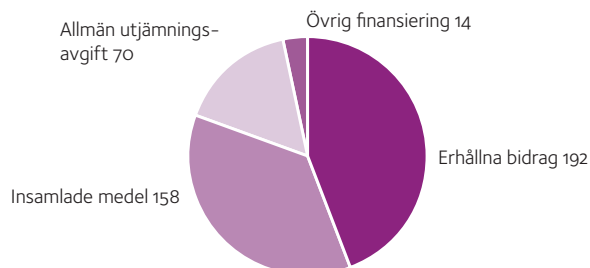
OFFICIELLA RELATIONER TILL ANDRA KYRKOR OCH SAMFUND

Uppgiften är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund. Verksamheten är inriktad på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel genom Lutherska världsförbundet, eller genom särskild ekumenisk överenskommelse för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilaterala ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelse och samverkan. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Deltagande i ekumeniska nätverk möjliggörs för att öka utbyte och förståelse. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 27 (föregående år 26) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

INTERNATIONELL MISSION OCH DIAKONI

Uppgiften är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna och med andra kyrkor och internationella organ. I uppgiften ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av missions- och diakonala insatser. Verksamhetens finansiering framgår i nedanstående diagram. Kostnaderna uppgår till 434 (föregående år 400) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av erhållna bidrag, kollekter, gåvor och allmän utjämningsavgift. Ökningen i verksamhetens omfattning jämfört med föregående år är främst en konsekvens av ökade Sida-bidrag.

DIAGRAM 3: FINANSIERING AV INTERNATIONELL MISSION OCH DIAKONI 2013 (MILJONER KRONOR)

Svenska kyrkan står under tillsyn av Svensk insamlingskontroll och följer regelverk utfärdade av denna. Svenska kyrkan upprättar även kodrapport enligt regler från Frivilligorganisationernas insamlingsråd.

STÖD TILL STIFT OCH FÖRSAMLINGAR

STÖD TILL STIFT OCH FÖRSAMLINGAR

Uppgiften är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd till stiftet utan en direkt koppling vidare till församlingsnivån. Efter samråd med stiftet har kyrkostyrelsen beslutat att stödet ska fokusera på analys/omvärld/forskning, administrativa stödfunktioner, församlingens grundläggande uppgift samt kommunikationsstöd. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 220 (föregående år 352) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift och från avkastningen på kapitalet. Föregående år fanns 141 miljoner kronor i högre finansiellt stöd till församlingar än under 2013.

DE KYRKLIGA GRUNDUTBILDNINGARNA

Uppgiften är att ange villkor för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna, bestämma utbildningsplaner samt se till att utbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare är uppgiften att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Utbildningarna ska uppfattas som attraktiva och hålla en hög kvalitet till en rimlig kostnad. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 52 (föregående år 52) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

FORSKNING

Uppgiften är att främja forskning inom det teologiska

forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Till uppdraget hör vidare att företräda Svenska kyrkan i akademien och samhällsdebatten. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 10 (föregående år 11) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

KULTURLIV FÖR DIALOG

Uppgiften är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 9 (föregående år 6) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

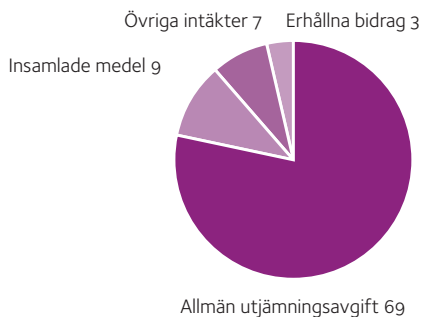
KYRKOANTIKVARISK ERSÄTTNING

Svenska kyrkan äger 3 400 kyrkor och kapell, varav 3 000 är skyddade enligt Kulturmiljölagen. Årligen får Svenska kyrkan en ersättning om 460 miljoner kronor från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Kyrkostyrelsen beslutar om fördelning av ersättningen och redovisar användningen till regeringen. Den årliga användningen av dessa medel har ökat med 86 miljoner kronor jämfört med föregående år till 536 miljoner kronor. Ökningen innebär en motsvarande minskning av skulden i balansräkningen.

ARBETET BLAND SVENSKAR I ANDRA LÄNDER

Ansaret innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också. Verksamheten omfattar 31 utlandsförsamlingar varav fem är filialer till trossamfundet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 88 (föregående år 82) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift, kollekter och gåvor. Verksamhetens finansiering framgår i diagrammet uppe till höger.

DIAGRAM 4: FINANSIERING AV ARBETE BLAND SVENSKAR I ANDRA LÄNDER 2013 (MILJONER KRONOR)

SVENSKA TEOLOGISKA INSTITUTET I JERUSALEM

Institutet, som är en filial till Svenska kyrkan, ska utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 8 (föregående år 8) miljoner kronor och finansieras dels av allmän utjämningsavgift och dels externt.

DET KYRKLIGA UTJÄMNINGSSYSTEMET

Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, för att skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Systemet omfattar inkomstutjämnning, utjämnning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämnning av kostnader med anledning av andelen medlemmar samt stiftsbidrag. Den nationella nivåns uppgift att svara för det kyrkliga utjämningsystemet innebär att administrera och fastställa nivåerna i systemet. Under 2013 förmedlades 12,4 miljarder kronor i kyrkoavgifter. Bidraget från nationell nivå till stiftens har ökat jämfört med föregående år till följd av en motsvarande minskad utdelning från förvaltningen av prästlönetillgångar. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 976 (föregående år 959) miljoner kronor och finansieras genom generell och allmän utjämningsavgift.

GEMENSAMMA DATASYSTEM

Uppgiften innebär drift, förvaltning och utveckling av gemensamma administrativa system som bland annat kyrknätet, kyrkobokföringssystemet, organisationsregistret, val- och mandatsystem, kollekt- och betalsystem, e-post, svenskakyrkan.se och det gemensamma intranätet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 148 (föregående år 108) miljoner kronor och finansieras av

allmän utjämningsavgift och extern fakturering. Kostnaderna har ökat till följd av satsningar inom gemensam IT och administration.

DE DIREKTA VALEN

Uppgiften avser övergripande ansvar för samtliga direkta val i hela landet genom att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter (till exempel utarbetande av rutiner, information och utbildning). Kostnaderna för valet under perioden 2011–2013 är 70 miljoner kronor vilket är 6 miljoner kronor lägre än motsvarande period för kyrkovalet 2009 och 13 miljoner kronor lägre än budget.

NORMERING, TILLSYN OCH FÖRVALTNING

INOMKYRKLIG NORMGIVNING

Kyrkomötet ska i kyrkoordningen utfärda bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vinningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingar och stift samt organ på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter. Verksamheten är inriktad på att producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 46 (föregående år 43) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

LEDNING OCH SAMORDNING AV

SVENSKA KYRKANS SAMLADE BEREDSKAP

Kyrkostyrelsen har ett helhetsansvar för beredskapen inom Svenska kyrkan och rätt att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur planläggning med mera ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

BEVARANDE OCH VÅRD AV KYRKANS ARKIV

Kyrkostyrelsen får utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skriv- och förvaringsmedel som ska användas, hur arkiven ska vårdas, utlåning och återlämnande av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet får överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

TILLSYN AV FÖRVALTNINGEN

AV PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR

Uppgiften innebär förutom tillsyn över stiftens förvaltning att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen, till exempel att minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen. Kyrkostyrelsen har rätt att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

FÖRVALTNING AV NATIONELLT KAPITAL

Uppgiften är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att det bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, risker spridas och bästa möjliga uthålliga totalavkastning ska uppnås. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn. En särskild rapport *Ansvarsfulla investeringar 2013* redovisar fördjupat arbete med kapitalförvaltningen. Inom ramen för det etiska arbetet finns Ethosfonder med svenska och globala aktier samt räntebärande papper tillgängliga för hela kyrkan. Inneheten redovisas i sin helhet på svenskakyrkan.se.

Svenska kyrkan anlitar externa förvaltare för hela det förvaltade kapitalet. Den totala nominella avkastningen under de senaste tio åren är 82 procent. Det är 22 procentenheter högre än avkastningsmålet. Den reala årliga snittavkastningen har varit 5 procent för totalportföljen. Kapitalförvaltningen genererade en avkastning på 613 miljoner kronor eller 12,4 procent 2013 (jämförelseindex 10,0 procent). Långfristiga värdepappersinnehav uppgår till 5 840 miljoner kronor på balansdagen.

LEDNING OCH ADMINISTRATION

Arbetet med administration av den nationella nivån verksamhet, såsom kansliets ledning och stabsfunktioner, ekonomi- och personaladministration redovisas här. Kostnaderna för verksamhetsområdet uppgår till 36 (föregående år 40) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift. Utöver detta disponeras medel för fastighetsunderhåll 15 (föregående år 12) miljoner kronor.

RISKER

Väsentliga riskområden att beakta för Svenska kyrkans nationella nivå är risk för skadat förtroende, aktivitetsrelaterade risker, risker inom finansförvaltningen och omvärldsrisker.

Svenska kyrkans viktigaste resurs är människors förtroende. Därför läggs stor vikt vid uppdatering av och utbildning kring exempelvis uppförandekod, policy mot korruption och förskingring, policy mot kränkande särbehandling och riktlinjer kring förebyggande av sexuella övergrepp.

Aktivitetsrelaterade risker uppkommer bland annat då den nationella nivån har många medarbetare som reser till eller bor i miljöer med dålig trafiksäkerhet eller andra säkerhetsrisker. För att hantera dessa risker finns riktlinjer som all utsänd personal utbildas i. Andra aktivitetsrelaterade risker handlar om att den nationella nivån också har många kritiska system vilka hanteras inom ramen för vår IT-policy.

Riskhantering inom finansförvaltningen syftar till att säkerställa att förvaltningen av de finansiella tillgångarna sker på ett tillfredsställande sätt. Metoden för att uppnå detta är att löpande bevaka, utvärdera och kontrollera de finansiella riskerna. Utformningen av denna verksamhet ska säkerställa att förvaltningen följer beslutade strategier och riktlinjer. Riskerna hanteras genom god intern kontroll exempelvis vad gäller en säker hantering av transaktioner, klart definierade och avgränsade ansvarsområden samt dokumenterade rutinbeskrivningar.

Till omvärldsriskerna kan räknas makroekonomiska faktorer som konjunktur, sysselsättning, räntor m.m. Den nationella nivån har därför omvärldsbevakning som följer och analyserar utvecklingen på dessa områden.

STIFTELSE

Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar 86 (föregående år 86) stiftelser med anknuten förvaltning. Stiftelserna är egna juridiska personer och ingår därför inte i balans- och resultaträkningen för Svenska kyrkan på nationell nivå. Eget kapital i stiftelserna har vid årsskiftet ett bokfört värde på 177 (föregående år 163) miljoner kronor. Avkastningen från stiftelserna tillförs till stor del den verksamhet som bedrivs inom Svenska kyrkan på nationell nivå. Från de förvaltade stiftelserna har under året anslag med 6,7 (föregående år 3,4) miljoner kronor delats ut.

DESTINERADE MEDEL

Under året är nettoförändringen av destinerade medel 16 (föregående år 0) miljoner kronor.

EGET KAPITAL

Målnivån på eget kapital för Svenska kyrkan på nationell nivå bestämdes av kyrkomötet 2008 till 4 000 miljoner kronor, med en årlig uppräkningsindex enligt konsumentprisindex. När eget kapital överstiger målnivån med 25 procent ska detta kommenteras till kyrkomötet. Genom utvecklingen inom finansförvaltningen överstiger eget kapital gränsen med 664 miljoner kronor vid utgången av 2013.

ÖVRIGT

Inga väsentliga händelser finns att notera efter balansdagen. Framtida utveckling behandlas i bland annat skriften *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi*, som finns att ladda ner på svenskakyrkan.se.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Resultatet av verksamheten samt ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

5 ÅR I SAMMANDRAG

Belopp i mnkr

Resultaträkning	2013	2012	2011	2010	2009
<i>Intäkter</i>					
Utgämningsavgifter	1 622	1 574	1 567	1 553	1 502
Kollekter och gåvor	179	178	195	191	190
Kapitalförvaltning	613	423	-256	435	763
Övriga intäkter	786	680	722	471	511
Summa intäkter	3 200	2 855	2 228	2 650	2 966
<i>Kostnader</i>					
Utgämningsbidrag	-976	-1 001	-944	-921	-953
Personal- och övriga kostnader	-1 707	-1 587	-1 509	-1 427	-1 507
Summa kostnader	-2 683	-2 588	-2 453	-2 348	-2 460
Övriga resultatposter	30	46	43	5	-2
Förändring destinerade medel	16	0	-22	37	62
Årets resultat	563	313	-204	344	566
Balansräkning					
Tillgångar	9 876	9 187	8 611	8 814	8 136
Eget kapital	5 932	5 369	5 056	5 261	4 916
Skulder, avsättningar och destinerade medel	3 944	3 818	3 555	3 553	3 220
Soliditet*	60%	58%	59%	60%	60%
Personal					
Medeltal anställda					
Sverige	334	298	286	307	325
Utland	97	99	115	138	154

*) Eget kapital i procent av totala tillgångar.

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr	Not	2013	2012
	1		
Intäkter			
Utbildningsavgifter	2	1 622 439	1 574 198
Kollekter och gåvor	3	178 764	177 863
Andra erhållna bidrag	4	736 133	642 555
Resultat av ideella placeringar	5	688	687
Resultat av likviditetsförvaltning	6	1 340	1 192
Resultat av kapitalförvaltning	7	612 803	422 734
Övriga intäkter	8	48 071	36 004
Summa		3 200 238	2 855 233
Kostnader			
Utbildningsbidrag	2	-975 818	-1 000 627
Lämnade bidrag	9	-986 633	-981 601
Övriga externa kostnader	8	-406 135	-317 804
Personalkostnader	10, 11,12	-300 820	-277 799
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	13	-13 490	-10 033
Summa		-2 682 896	-2 587 864
Resultat före förändring av destinerade medel		517 342	267 369
Förändring destinerade medel	14	15 828	-627
Resultat efter förändring av destinerade medel		533 170	266 742
Resultat före finansiella poster		533 170	266 742
<i>Finansiella poster</i>	15		
Finansiella intäkter		30 377	46 957
Finansiella kostnader		-405	-703
Summa		29 972	46 254
Resultat efter finansiella poster		563 142	312 996
Årets resultat	16	563 142	312 996

BALANSRÄKNING

Belopp i tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR	1		
<i>Anläggningstillgångar</i>			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	17	24 552	20 144
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	18	77 038	68 470
Inventarier	19	18 614	13 709
Summa		95 652	82 179
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	20	55 774	55 774
Långfristiga fordringar i koncernföretag	21	30 000	30 000
Andelar i intresseföretag	22	42 333	42 295
Ideella placeringar	23	34 437	34 412
Andra långfristiga värdepappersinnehav	24	5 840 034	5 228 425
Övriga långfristiga fordringar		418	434
Summa		6 002 996	5 391 340
Summa anläggningstillgångar		6 123 200	5 493 663
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Varulager		1 300	1 948
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kortfristiga fordringar		58 188	20 432
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		44 282	40 104
Summa		102 470	60 536
<i>Kortfristiga placeringar</i>	25	2 789 111	2 430 420
Kassa och bank	26	860 042	1 200 916
Summa omsättningstillgångar		3 752 923	3 693 820
SUMMA TILLGÅNGAR		9 876 123	9 187 483
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>	16		
Eget kapital vid årets början		5 369 339	5 056 343
Årets resultat		563 142	312 996
Summa		5 932 481	5 369 339
<i>Avsättningar</i>			
Destinerade medel	14	223 694	239 522
Avsättningar för pensioner	27	70 424	63 567
Övriga avsättningar	28	199 468	175 965
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		44 399	75 164
Skulder till koncernföretag		12 143	8 999
Övriga kortfristiga skulder	26	3 349 880	3 203 188
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	43 634	51 739
Summa		3 450 056	3 339 090
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		9 876 123	9 187 483
<i>Ställda säkerheter</i>	30	-	50 000
<i>Ansvarsförbindelser</i>	31	-	-

KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i tkr	2013	2012
<i>Den löpande verksamheten</i>		
Inbetalningar från verksamheten exkl finansförvaltning	2 469 990	2 570 522
Utbetalningar av bidrag samt till leverantörer och anställda	-2 759 186	-2 478 929
Netto räntor och utdelningar	153 343	193 926
Nettoförändring i ideella placeringar	-25	-25
Nettoförändring i likviditetsförvaltning *	-357 093	-249 147
Förändring av Kyrkkontot *	280 540	87 116
Nettoförändring i kapitalförvaltning	-127 432	-359 949
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-339 863	-236 486
Investeringsverksamheten		
Investering i materiella och immateriella anläggningstillgångar	-31 371	-14 935
<i>Finansieringsverksamheten</i>		
Ökning av skulder	30 360	44 354
Årets kassaflöde	-340 874	-207 067
Likvida medel vid årets början	1 200 916	1 407 983
Likvida medel vid årets slut	860 042	1 200 916

*) I likviditetsförvaltningen ingår även placeringar av kyrkkontomedel.

NOTER

NOT 1 – REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Alla belopp är angivna i tusental kronor (tkr) om inte annat anges.

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens (BFN) allmänna råd med undantag för BFNR 2002:10 samt resultaträkningens uppställningsform. Uttalande om redovisning av gåvor för ideella föreningar och registrerade trossamfund där Svenska kyrkan beträffande redovisning av destinerade medel (gåvor) tillämpar riktlinjer fastställda av Svenska kyrkans redovisningskommitté (Kred), Redovisning av ändamålsbestämda gåvor.

Destinerade medel

I vissa fall är intäkter förenade med villkor som innebär att medlen ska användas för viss angiven verksamhet (verksamhetsdestinerade medel) eller visst angivet ändamål inom en verksamhet (ändamålsdestinerade medel). För Svenska kyrkan är det angeläget att gentemot givare tydligt visa att erhållna destinerade medel hålls åtskilda från övriga medel och ej är möjliga att använda för andra ändamål. För att uppnå en rättvisande bild avsätts medlen i de fall intäkten inte kunnat användas för den angivna verksamheten eller ändamålet under året som förändring av destinerade medel i resultaträkningen och som destinerade medel i balansräkningen. När utbetalning sker till den angivna verksamheten eller ändamålet ianspråkats destinerade medel och intäktsredovisas för att möta kostnaden.

Intresseföretagsredovisning

Som intresseföretag betraktas de företag där företaget har ett långsiktigt ägarintresse och där företaget direkt eller indirekt innehar mer än 20 procent av rösterna för samtliga aktier. I noten 22 redovisas samtliga intresseföretag. Intresseföretagsinnehav av ideell karaktär redovisas i balansräkningen under rubriken ideella placeringar.

Intäktsredovisning

Uttjämningsutgifter

Svenska kyrkans nationella nivå ansvarar för förmedlingen av de kyrkoavgifter som Skatteverket uppbär för Svenska kyrkans räkning. Den del av kyrkoavgifterna som överförs till församlingar, samfälligheter och stift redovisas endast över balansräkningen.

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Kollekter och gåvor

Med kollekter och gåvor avses i huvudsak insamlade medel från allmänheten som ställs till Svenska kyrkans förfogande. Gåvor och testamenten som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärde vid gåvotillfället. Kollekt och gåvor intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd. Aktier erhållna genom gåva eller testamente värderas till marknadsvärde vid tidpunkten för överföring till Svenska kyrkans depå. I det fall tillgången avyttras i nära anslutning till gåvotillfället värderas tillgången till faktiskt erhållen likvid. Från och med 2013 sker ingen periodisering av gåvo-intäkter.

Andra erhållna bidrag

Med begreppet bidrag avses medel som erhållits från externa bidragsgivare och där bidraget grundas på avtal eller liknande handling samt där återrapporteringskyldighet föreligger samt utdelning från förvaldade stiftelser och stiftelseliknande rättssubjekt.

Bidrag från svenska staten avseende kyrkoantikvarisk ersättning redovisas liksom bidrag från Sida och EU i enlighet med BFNR 2002:11 Uttalande om redovisning av bidrag av likvida medel till ideella föreningar och registrerade trossamfund från offentligrättsliga organ, och skuldförs till dess att de kostnader som bidraget ska täcka uppkommit varvid intäktsföring sker.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, redovisas som hyresavtal (operationella leasingavtal).

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Fastigheter redovisas dock till historisk anskaffningskurs.

Fordringar

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Utgifter för utvecklingsarbeten av datorprogram kostnadsförs vanligtvis löpande när de uppkommer. Vissa större utvecklingsprojekt som har ansetts vara av väsentligt värde under kommande år har aktiverats i balansräkningen som balanserade utgifter för utvecklingsarbeten. Kostnader direkt hänförliga till utveckling av tillgången har ökat tillgångens redovisade värde. Datorprogram som ej är egenutvecklade kostnadsförs vid anskaffningen.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Utgifter för förbättringar av tillgångars prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Byggnader	10–50 år
Kontorsmöbler	10 år
Kontorsmaskiner	5 år
Datorprogram	4–5 år
Datorer	4 år
Övrig datautrustning	3 år

I de fall en tillgångs redovisade värde överstiger dess verkliga värde skrivs tillgången ner till verkligt värde.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas till verkligt värde enligt ÅRL 4 kap 14 § a–g. För ideella placeringar sker dock annan bedömning, se nedan.

Affärsdagsredovisning

Transaktioner på de finansiella marknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdagen. Affärsdagen är den tidpunkt då de väsentliga rättigheterna och därmed riskerna övergår mellan parterna.

Ideella placeringar

Med ideella placeringar avses placeringar där såväl ekonomisk som social avkastning legat till grund för placeringsbeslutet. I balansräkningen redovisas samtliga ideella placeringar under denna rubrik, trots att vissa innehav uppfyller kriteriet för intresseföretag. Därmed kommer rubriken intresseföretag i balansräkningen endast att redovisa intresseföretag som inte är av ideell karaktär. Värdering av ideella placeringar sker individuellt för varje enskilt innehav till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde om inte annat anges.

Kapital- och likviditetsförvaltning

Inom kapitalförvaltningen förvaltas den nationella nivåns långfristiga värdepapper. Förvaltningen strävar efter att uppnå bästa möjligauthålliga totalavkastning med beaktande av kyrkans grundläggande värderingar.

Inom likviditetsförvaltningen förvaltas överlikviditeten från Kyrkkontot huvudsakligen genom placeringar i kortfristiga värdepapper.

Värdepapper i kapitalförvaltningen redovisas, med stöd av Fars RedR 5 som anläggningstillgång då förvaltningen är av långsiktig karaktär. Från och med 2013 redovisas de långfristiga värdepappersinnehaven utifrån ett portföljperspektiv. Det innebär att även upplupna ränteutgifter och likvida medel som är knutna till kapitalförvaltningen ingår i marknadsvärderingen. Jämförelsetalen för år 2012 har därför korrigerats med följande:

Upplupna intäkter –23 380

Kassa och bank –9 781

Andra långfristiga värdepappersinnehav +33 161

Likviditetsförvaltningens tillgångar redovisas som kortfristiga placeringar.

- Aktier och andelar

Värdering av noterade aktier och andelar sker till verkligt värde baserat på senaste betalkurs under årets sista handelsdag.

- Obligationer och andra räntebärande tillgångar

Obligationer och andra räntebärande tillgångar värderas till verkligt värde. Verkligt värde beräknas utifrån balansdagens officiella marknadsnotering (oftast mid-kurs). Innehav som inte har officiell marknadsnotering värderas till noterade priser observerbara i en aktiv marknad. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva.

Nettoresultatet utgörs av skillnaden mellan genomsnittligt upplupna anskaffningsvärde och försäljningsvärde/verkligt värde. Det upplupna anskaffningsvärdet utgörs av den effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Detta innebär att förvärvade över- och undervärden periodiseras under återstående löptid till nästa räntejusterings-tillfälle. Över- och undervärdena redovisas som ränteutgång.

Eget kapital

Enligt 51 kap i kyrkoordningen ska den nationella nivåns kapital förvaltas på ett sådant sätt att kapitalet bevaras till sin reella nivå mätt över rullande tioårsperioder. Målnivån är 4 miljarder kronor. Från och med 2009 sker en årlig indexuppräkningsindex enligt konsumentprisindex. I not 16 redovisas hur eget kapital förhåller sig till den målsatta värdesäkrade nivån.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller tidpunkt då de ska infrias. Värdering av avsättningar har skett till det belopp som beräknas komma att betalas.

Ny normgivning, K3

Från och med räkenskapsår som påbörjas 2014 träder ny normgivning i kraft, vilken innebär att företaget i framtida år kommer att upprätta årsredovisning enligt K3. Förändringar kommer sannolikt att ske vad gäller synen på avskrivningar, investeringar, underhåll, gåvor och destinerade medel. Detta kan medföra att framtida resultat och jämförelsetal avviker från denna årsredovisning och budget för 2014.

NOT 2 – UTJÄMNINGSavgIFTER OCH UTJÄMNINGSBIDRAG

	2013	2012
Regler om ekonomisk utjämning återfinns i 44 kap. i kyrkoordningen.		
<i>Utjämningsavgifter</i>		
Allmän utjämningsavgift*	856 652	847 712
Särskild utjämningsavgift	32 490	0
Inkomstutjämningsavgift	328 974	318 799
Kostnadsutjämningsavgift för		
- Kyrkounderhåll	79 815	86 914
- Kostnadsutjämningskonstant	115 817	116 245
- Andel medlemmar	208 691	204 528
Generell utjämningsavgift	733 297	726 486
Summa utjämningsavgifter	1 622 439	1 574 198
<i>Utjämningsbidrag</i>		
Inkomstutjämningsbidrag	-328 981	-318 804
Kostnadsutjämningsbidrag för		
- Kyrkounderhåll	-83 148	-90 658
- Kostnadsutjämningskonstant	-114 832	-115 259
- Andel medlemmar	-206 647	-202 726
Generellt utjämningsbidrag	-733 608	-727 447
Övrigt församlingsbidrag	0	-40 990
Stiftsbidrag	-242 210	-232 190
Summa utjämningsbidrag	-975 818	-1 000 627

* Församlingarna betalar en allmän utjämningsavgift som uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget.

NOT 3 – KOLLEKTER OCH GÅVOR

	2013	2012
<i>Kollekter</i>		
Rikskollekter	37 389	41 700
Stiftskollekter	1 584	1 415
Församlingskollekt	14 434	14 265
	53 407	57 380
<i>Gåvor</i>		
Testamenten	29 075	34 961
Övriga*	96 282	85 522
	125 357	120 483
Summa kollekter och gåvor	178 764	177 863
Antal inkomna testamentsärenden	89	70
*Insamlade via go-konton	91 932	81 233

NOT 4 – ERHÅLLNA BIDRAG

	2013	2012
<i>Sidabidrag för</i>		
- Utvecklingssamarbete	123 864	126 358
- Katastrofbistånd	33 287	22 171
- Administration	12 047	12 803
- Information och opinionsbildning	2 852	3 879
- Övriga anslag	704	874
	172 754	166 085
Kyrkoantikvarisk ersättning	535 830	450 345
<i>Stiftelser</i>		
- Förvaldade av Svenska kyrkan på nationell nivå	4 787	2 980
- Övriga stiftelser	1 529	1 384
	6 316	4 364
Övriga organisationer och företag	12 290	13 712
Radiohjälpen	5 794	3 511
Europeiska Unionen	3 149	4 538
Summa erhållna bidrag	736 133	642 555

NOT 5 – RESULTAT AV IDEELLA PLACERINGAR

	2013	2012
Räntor och utdelningar	688	687
Resultat av ideella placeringar	688	687

NOT 6 – RESULTAT AV LIKVIDITETSFÖRVALTNING

	2013	2012
Realisationsresultat vid försäljning	1 249	180
Orealiserat resultat kortfristiga placeringar	349	28 561
Ränteintäkter	112 264	150 935
Räntekostnader	-69 741	-98 071
Resultat av likviditetsförvaltning före avsättning	44 121	81 605
Avsättningar		
Avsättning för utbetalning nästkommande år	-42 781	-80 413
Resultat av likviditetsförvaltning efter avsättning	1 340	1 192

NOT 7 – RESULTAT AV KAPITALFÖRVALTNING

	2013	2012
Aktier och fondandelar		
- Utdelningar	42 370	39 589
- Realiserat resultat	66 445	2 296
- Orealiserat resultat	482 526	275 373
	591 341	317 258
Räntevärdepapper		
- Utdelningar	45 859	60 635
- Räntenetto	38 783	49 001
- Realiserat resultat	-23 129	17 109
- Orealiserat resultat	-37 072	-18 157
	24 441	108 588
Provisionskostnader		
- Förvaltningsarvoden	-2 891	-3 034
- Bankkostnader	-88	-78
	-2 979	-3 112
Resultat av kapitalförvaltning	612 803	422 734

NOT 8 – INKÖP OCH FÖRSÄLJNING MELLAN KONCERNFÖRETAG

	2013	2012
Av företagets omsättning avser försäljning till andra koncernföretag	598	597
Av företagets inköp avser inköp från andra koncernföretag	-7 649	-7 430

NOT 9 – LÄMNAD E BIDRAG

	2013	2012
Utvecklingssamarbete, katastrof-bistånd och kyrkosamverkan i utlandet	-269 851	-251 971
Svenska församlingar i utlandet	-10 076	-6 788
Tillfälligt församlingsbidrag	0	-100 000
Riktat församlingsbidrag	-100 000	-100 000
Kyrkoantikvarisk ersättning	-530 096	-443 233
Verksamhet i Sverige	-76 610	-79 609
Summa lämnade bidrag	-986 633	-981 601

NOT 10 – LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER

	Löner och andra er- sättningar 2013	Sociala kostnader 2013	(varav pensions- kostnader) 2013	Löner och andra er- sättningar 2012	Sociala kostnader 2012	(varav pensions- kostnader) 2012
Styrelse och generalsekreterare*	-2 811	-2 109	-1 219	-2 635	-1 751	-921
Förtroendevalda som inte ingår i styrelsen	-5 752	-1 807	-	-4 862	-1 528	-
Övriga anställda	-186 731	-87 835	-33 327	-175 621	-78 180	-27 663
Summa	-195 294	-91 751	-34 546	-183 118	-81 459	-28 584

* Inga avtal om avgångsvederlag eller om pensionsavgång föreligger med ledande befattningshavare.

**NOT 11 – KÖNSFÖRDELNING BLAND
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE***

	2013		2012	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Styrelseledamöter	60%	40%	60%	40%
Generalsekreterare		100%		100%

* Fördelningen avser förhållandet på balansdagen.

NOT 12 – MEDELANTALET ANSTÄLLDA PER LAND

	2013			2012				2013			2012		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt		Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Afrika</i>							<i>Latinamerika</i>						
Etiopien	1	1	2	1	1	2	Brasilien	1	-	1	1	-	1
Kenya	2	-	2	2	-	2	Colombia	-	1	1	-	1	1
Sydafrika	2	2	4	1	1	2	Costa Rica	-	1	1	-	1	1
Tanzania	2	2	4	1	2	3	<i>Mellanöstern</i>						
Zimbabwe	1	-	1	1	-	1	Förenade						
<i>Asien</i>							Arabemiraten	1	1	2	1	1	2
Burma	1	-	1	1	-	1	Israel	2	2	4	2	3	5
Kina	2	2	4	3	3	6	<i>Nordamerika</i>						
Singapore	1	1	2	1	1	2	USA	6	4	10	7	3	10
Thailand	2	2	4	2	1	3	<i>Korttids- anställda *</i>	1	-	1	-	1	1
<i>Australien</i>	3	2	5	3	2	5	<i>Summa utland</i>	54	43	97	55	44	99
<i>Europa</i>							Sverige	216	118	334	199	99	298
Belgien	2	2	4	2	2	4	Summa	270	161	431	254	143	397
Cypern	1	1	2	1	1	2	* Avser personer utsända för katastrofinsatser och specialinsatser.						
Danmark	-	1	1	-	1	1							
Finland	-	1	1	-	1	1							
Frankrike	4	1	5	5	1	6							
Grekland	1	1	2	1	1	2							
Italien	1	1	2	1	1	2							
Neder- länderna	2	1	3	2	1	3							
Norge	1	1	2	1	1	2							
Schweiz	1	2	3	1	2	3							
Spanien	7	5	12	7	6	13							
Storbritannien	1	3	4	2	3	5							
Tyskland	4	1	5	4	1	5							
Österrike	1	1	2	1	1	2							

**NOT 13 – AVSKRIVNINGAR AV MATERIELLA OCH
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**

	2013	2012
Datorprogram	-4 777	-3 561
Byggnader	-2 395	-2 393
Inventarier*	-6 318	-4 079
Summa	-13 490	-10 033

* Varav filialer, -168 (-235)

NOT 14 – DESTINERADE MEDEL

	2013	2012
Medel vid årets ingång	239 522	238 895
Förändring från årets verksamhet	-15 828	627
Belopp vid årets utgång	223 694	239 522
<i>Fördelning per verksamhet vid årets utgång</i>		
Svenska kyrkans internationella arbete	151 370	163 218
Svenska kyrkan i utlandet	30 596	33 856
Övriga verksamheter	41 728	42 448
Summa fördelning vid årets utgång	223 694	239 522
<i>Svenska kyrkans internationella arbete</i>		
Medel vid årets ingång	163 218	160 996
Förändring från årets verksamhet	-11 848	2 222
Belopp vid årets utgång	151 370	163 218
Varav använt för ideella placeringar	33 048	33 048
Varav övriga intecknade medel	6 299	6 430
Varav ändamålsdestinerade medel	16 939	6 141
Återstår ej intecknade medel	95 084	117 599
	151 370	163 218
<i>Svenska kyrkan i utlandet</i>		
Medel vid årets ingång	33 856	35 380
Förändring från årets verksamhet, filialer	112	-2 310
Förändring från årets verksamhet, övrigt	-3 372	786
Belopp vid årets utgång	30 596	33 856
Varav medel filialer	5 550	5 438
Varav övriga intecknade medel	25 046	28 418
	30 596	33 856
<i>Övriga verksamheter</i>		
Medel vid årets ingång	42 448	42 519
Förändring från årets verksamhet, övrigt	-720	-71
Belopp vid årets utgång	41 728	42 448

NOT 15 – FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2013	2012
<i>Finansiella intäkter</i>		
Ränteintäkter	28 307	44 800
Övriga finansiella intäkter	2 070	2 157
	30 377	46 957
<i>Finansiella kostnader</i>		
Räntekostnader	-395	-433
Övriga finansiella kostnader	-10	-270
	-405	-703
Summa finansiella intäkter och kostnader	29 972	46 254

NOT 16 – EGET KAPITAL

	2013	2012
Eget kapital vid årets ingång	5 369 339	5 056 343
Årets resultat	563 142	312 996
Belopp vid årets utgång	5 932 481	5 369 339

Eget kapital i förhållande till målnivån.

Enhet (mnkr)	31 dec 2013	31 dec 2012	31 dec 2011
Eget kapital	5 932	5 369	5 056
Målnivå*	4 215	4 209	4 211
Skillnad mot målnivå	1 717	1 160	845
Skillnad mot övre målnivå (+25 procent)	664	108	-208

* Målnivån för Svenska kyrkans nationella nivå bestämdes av kyrkomötet 2008 till 4 miljarder kronor, med en årlig indexuppräkning enligt konsumentprisindex.

NOT 17 – BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLINGSARBETEN

	2013	2012
Ingående anskaffningsvärden	69 489	59 782
Årets balanserade utgifter	9 185	9 707
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	78 674	69 489
Ingående avskrivningar	-49 345	-45 784
Årets avskrivningar	-4 777	-3 561
Utgående ackumulerade avskrivningar	-54 122	-49 345
Utgående bokfört värde	24 552	20 144

NOT 18 – BYGGNADER OCH MARK

	2013	2012
Ingående anskaffningsvärden	89 122	91 048
Investeringar	10 969	–8
Försäljning mark	–	–1 918
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	100 091	89 122
Ingående avskrivningar	–20 652	–18 259
Årets avskrivningar	–2 395	–2 393
Valutakurseffekt, filialer	–6	–
Utgående ackumulerade avskrivningar	–23 053	–20 652
Utgående bokfört värde	77 038	68 470
Bokförda värden		
Svenska teologiska institutet i Jerusalem	24 402	25 080
Fastigheten Svenska kyrkan i Paris	15 564	6 778
Ärkebiskopsgården, Fjärdingen 21:1, Uppsala	8 844	9 643
Kyrkobyggnad, Bryssel	22 001	22 526
Lägenhet, San Agustin	1 302	1 335
Prästgård, Torre Vieja	2 711	2 754
Hyrd kyrka i San Agustin	1 918	–
Ekermanska huset, Uppsala	296	354
Summa	77 038	68 470

NOT 19 – INVENTARIER

	2013	2012
Ingående anskaffningsvärden	39 267	33 657
Inköp	11 191	6 896
Försäljningar och utrangeringar	–2 478	–1 286
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	47 980	39 267
Ingående avskrivningar	–26 249	–23 691
Årets avskrivningar	–6 150	–3 844
Försäljningar och utrangeringar	2 467	1 286
Utgående ackumulerade avskrivningar	–29 932	–26 249
Filialers bokförda värde	566	691
Utgående bokfört värde	18 614	13 709

NOT 20 – ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 2013	Bokfört värde 2012
Svenska kyrkans förvaltnings AB	556047-5773	Uppsala	100	1 000	55 654	55 654
Svenska kyrkans utbildning AB*	556427-5823	Uppsala	100	100	120	120
Summa					55 774	55 774
					2013	2012
Ingående anskaffningsvärde					58 130	58 130
Utgående anskaffningsvärde					58 130	58 130
Ingående nedskrivningar					-2 356	-2 356
Utgående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående bokfört värde					55 774	55 774
*Vilande företag						
Svenska kyrkans förvaltnings AB						
Omsättning					7 751	7 532
Resultat efter finansnetto					955	537
Eget kapital					23 700	22 744

NOT 21 – LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR I KONCERNFÖRETAG

	Bokfört värde 2013	Bokfört värde 2012
Ingående fordran	30 000	30 000
Utgående ackumulerad fordran	30 000	30 000
Utgående bokfört värde	30 000	30 000

NOT 22 – ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 2013	Bokfört värde 2012
<i>Intresseföretag som ej är ideella placeringar</i>						
Berling Media AB	556191-0521	Stockholm	41	512 814	42 333	42 295
Summa					42 333	42 295
<i>Intresseföretag som är ideella placeringar</i>						
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Stockholm	50	2 000	-	-
Summa					-	-
Ingående anskaffningsvärde					58 452	58 452
Anskaffningar under året					38	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde					58 490	58 452
Ingående nedskrivningar					-16 157	-16 157
Årets nedskrivningar					-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar					-16 157	-16 157
Utgående bokfört värde					42 333	42 295
Berling Media AB:						
Omsättning					327 281	350 039
Resultat efter finansnetto					4 017	12 481
Eget kapital					131 389	132 473
Fairtrade Sverige AB:						
Omsättning					17 520	15 850
Resultat efter finansnetto					3 434	2 070
Eget kapital					15 381	13 170

NOT 23 – IDEELLA PLACERINGAR

	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	41 100	41 075
Investering under året	25	25
Utgående anskaffningsvärde	41 125	41 100
Ingående nedskrivning	-6 688	-6 688
Årets nedskrivning	-	-
Utgående nedskrivning	-6 688	-6 688
Utgående bokfört värde	34 437	34 412
	Bokfört värde 2013	Bokfört värde 2012
<i>Ideella intresseföretag</i>		
Fairtrade Sverige AB	-	-
Summa	-	-
<i>Övriga ideella placeringar</i>		
Oikocredit	26 337	26 312
Revers Stiftelsen Kyrkornas U-fond	8 100	8 100
Biosensor Applications Sweden AB	0	0
Summa	34 437	34 412
Summa ideella placeringar	34 437	34 412

NOT 24 – ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	Marknadsvärde 2013	Andel 2013	Marknadsvärde 2012	Andel 2012
SEB Ethos aktiefond	630 466	10,8%	403 161	7,7%
Nordea Swedish Stars	421 194	7,2%	237 008	4,5%
DNB, diskretionärt mandat avslutat under 2013	-	-	337 543	6,5%
Svenska aktier	1 051 660	18,0%	977 712	18,7%
RobecoSAM Ethos global	615 601	10,5%	486 223	9,2%
Generation IM Global Equity Fund	718 626	12,3%	574 607	11,0%
DNB Miljöinvest	98 499	1,7%	71 786	1,4%
First State Worldwide Sustainability Fund	236 360	4,0%	195 632	3,7%
Globala aktier	1 669 086	28,5%	1 328 248	25,4%
First State Global Emerging M Sustainability Fund	327 060	5,6%	314 078	6,0%
Generation IM Asia Fund	115 096	2,0%	108 255	2,1%
Emerging Markets	442 156	7,6%	422 333	8,1%
Alfred Berg, diskretionärt mandat	636 147	10,9%	634 279	12,1%
Nordea, diskretionärt mandat	424 043	7,3%	671 259	12,8%
SEB Ethos räntefond	482 700	8,3%	634 356	12,1%
Räntebärande värdepapper	1 542 890	26,5%	1 939 894	37,1%
Nordea Institutional Cross Over Fund	261 507	4,5%	-	-
Företagsobligationer	261 507	4,5%	-	-
Excalibur	212 631	3,7%	109 751	2,1%
SEB Credit Opportunity III	120 712	2,1%	110 441	2,1%
Domestica Bostäder	136 290	2,3%	45 747	0,9%
SEB Microfinance Fund	99 258	1,7%	-	-
Generation Credit Fund	7 383	0,1%	-	-
Althelia Climat Fund	2 225	0,0%	-	-
Alternativa placeringar	578 499	9,9%	265 939	5,1%
Likvida medel	8	0,0%	325	0,0%
Summa kapitalförvaltning	5 545 806	95,0%	4 934 451	94,4%
SEB Ethos aktiefond	9 455	0,2%	8 627	0,2%
SEB Ethos räntefond	8 735	0,1%	9 887	0,2%
Professorsfonden	18 190	0,3%	18 514	0,4%
SEB Ethos räntefond	270 514	4,6%	270 276	5,2%
Verksamhetsdestinerade medel	270 514	4,6%	270 276	5,2%
SEB Ethos aktiefond	3 059	0,1%	2 592	0,0%
SEB Ethos räntefond	2 465	0,0%	2 592	0,0%
Minnesfonder	5 524	0,1%	5 184	0,0%
Totala portföljen	5 840 034	100,0%	5 228 425	100,0%

NOT 25 – KORTFRISTIGA PLACERINGAR

2013			2012	
<i>Värdepapper</i>	Bokfört värde	Portfölj-andel %	Bokfört värde	Portfölj-andel %
Löptid upp till 1 år	1 355 064	48,6	1 562 767	64,3
Löptid 1–3 år	797 116	28,6	380 380	15,7
Löptid över 3 år	636 931	22,8	487 273	20,0
Summa bokfört värde	2 789 111	100,0	2 430 420	100,0
Duration	0,4 år		0,5 år	
<i>Emittenter</i>	Bokfört värde	Portfölj-andel %	Bokfört värde	Portfölj-andel %
Bank	1 197 109	42,9	1 339 991	55,1
Bostäder	389 685	14,0	225 462	9,3
Företag	849 279	30,4	748 850	30,8
Kommuner	240 339	8,6	–	–
Världsbanken	31 502	1,1	32 629	1,3
Europeiska Inv.banken	81 197	2,9	83 488	3,4
Summa bokfört värde	2 789 111	100,0	2 430 420	100,0
Fem största innehav	Bokfört värde	Portfölj-andel %		
Nordea FRN 16/11	103 607	3,7		
Swedbank FRN 16/01	103 435	3,7		
Nordea FRN 16/05	101 342	3,6		
Swedbank FRN 15/04	101 272	3,6		
SBAB FRN 150928	100 215	3,6		
<i>Andel av den kortfristiga portföljen</i>	509 871	18,3		
Övrig del av kortfristig portfölj	2 279 240	81,7		
Summa bokfört värde	2 789 111	100,0		

NOT 26 – KASSA OCH BANK KORTFRISTIGA SKULDER

Företaget innehar ett koncernkonto i Swedbank, Kyrkkontot, som samtliga ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan är anslutna till och som bl.a. används för utbetalning av kyrkoavgiften. Svenska kyrkan har beslutat under året att inte ha någon kredit.

På balansdagen finns en nettoskuld till underkontohavare på 2 714 539 (2 433 999).

NOT 27 – AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER

	2013	2012
Pensioner enligt övergångsbestämmelser*	62 420	56 544
Förmånsbestämd ålderspension**	8 004	7 023
Summa	70 424	63 567

* Avser i huvudsak åtaganden för präster och andra anställda avseende intjänad pensionsrätt och avgångsförmåner som enligt övergångsregler har statliga eller kyrkokommunala pensionsvillkor.

** Enligt kyrkans tjänstepensionsavtal har anställda rätt till förmånsbestämd tjänstepension vid inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. Planen redovisas som en avgiftsbestämd plan pga att den försäkras årligen och att vi inte har några aktuariella eller finansiella risker.

NOT 28 – ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2013	2012
Ingående avsättning*	16 000	34 061
Utbetalt under året	-16 000	-18 061
Utgående avsättning	0	16 000
Riktat församlingsbidrag	197 289	158 746
Klimatkompensation	2 179	1 219
Utgående avsättning	199 468	175 965

* Stifts, samfälligheters och församlingars andel av resultatet från likviditetsförvaltningen inom Kyrkkontot.

**NOT 29 – UPPLUPNA KOSTNADER
OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER**

	2013	2012
Konsultarvoden	2 879	4 056
Upplupna semesterlöner	17 926	17 796
Upplupna sociala avgifter	5 946	6 386
Övriga upplupna kostnader	15 425	22 068
Förutbetalda intäkter	1 458	1 433
Summa	43 634	51 739

NOT 30 – STÄLLDA SÄKERHETER

	2013	2012
Pantsatt penningmarknadsde på avseende kredit i koncernkontot	-	50 000

NOT 31 – ANSVARSFÖRBINDELSER

Företaget har inga ansvarsförbindelser.

GRI, REDOVISNINGSPROFIL

Global Reporting Initiative är en nätverksbaserad organisation som har utvecklat ett ramverk för hållbarhetsredovisning. Ramverket innehåller riktlinjer för redovisning av ekonomisk, miljömässig och social påverkan. Läs mer på globalreporting.org/Home

URVAL AV OMRÅDEN

De uppgifter och nyckeltal som redovisas har bedömts som mest väsentliga med hänsyn till organisationens uppdrag och verksamhet. Med väsentlighet avses områden som enligt GRI:s egen definition speglar organisationens betydande ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan samt kan komma att påverka intressenternas bedömningar och beslut.

INTRESSETER

Som Sveriges största trossamfund har Svenska kyrkan en särskild roll i det svenska samhället. Därför är samhället i stort att betrakta som en intressent. Svenska kyrkan har även ett särskilt ansvar gentemot organisationens medlemmar, medarbetare, bidragsgivare, samt dotter- och intresseföretag. Även andra trossamfund, beslutsfattare, myndigheter, leverantörer, Svenska kyrkans stift, församlingar och samfälligheter samt organisationer som Svenska kyrkan är medlem i eller på annat vis utövar inflytande över, har identifierats som intressenter.

BERÄKNINGSGRUNDER

Våra reseuppgifter erhåller vi från vår resebyrå. Underlagets värden är baserade på schabloner från Nätverket för transporter och miljö (NTM).

<i>Flyg, interkontinental</i>	140 gram CO ₂ /person km
<i>Flyg, inhemsk</i>	226 gram CO ₂ /person km
<i>Flyg, internationell</i>	110 gram CO ₂ /person km
<i>Tåg</i>	0,0021 gram CO ₂ /person km

Leverantören av klimatkompenserat papper tittar först på koldioxidutsläppet från massatillverkningen och från pappersbruket där det aktuella pappret tillverkas. Ett normalt värde i branschen är cirka 1 ton CO₂ per ton papper. Därefter beräknar leverantören vilka utsläpp tillverkarens inköpta el förorsakar. Slutligen läggs utsläppen från transporter till och från det egna central-lagret i Jordbro till.

För att beräkna CO₂-utsläpp till luft på grund av fjärrvärme har vi använt oss av uppgifter från Vattenfall. 2012 gav varje kWh levererad fjärrvärme utsläpp av 170 gram CO₂ till luft.

TILLÄMPAD REDOVISNINGSNIVÅ

Svenska kyrkans nationella nivå redovisar sitt hållbarhetsarbete enligt GRI:s redovisningsnivå C. GRI-indexet anger på vilken sida som informationen finns att tillgå.

Redovisningens tillämpningsnivå

		C	C+	B	B+	A	A+
OBLIGATORISKT	EGEN BEDÖMNING	✓	Redovisningen bestyrkt av utomstående		Redovisningen bestyrkt av utomstående		Redovisningen bestyrkt av utomstående
	UTTALANDE FRÅN TREDJE PART						
	FRIVILLIGT						
	GRANSKAT AV GRI						

GRI-index

1. STRATEGI OCH ANALYS	Sida
1.1 Uttalande från generalsekreteraren	11
1.2 Beskrivning av påverkan; risker och möjligheter	55
2. ORGANISATION	
2.1 Organisationens namn	13
2.2 De viktigaste varumärkena, produkterna och tjänsterna	13
2.3 Organisationsstruktur	13
2.4 Lokalisering av organisationens huvudkontor	13
2.5 Länder där organisationen är verksam	18, 66
2.6 Ägarstruktur och företagsform	13
2.7 Marknader	63
2.8 Organisationens storlek	12
2.9 Utmärkelser och priser under räkenskapsåret	26, 32
3. REDOVISNINGSPARAMETRAR	
3.1 Redovisningsperiod	Kalenderår
3.2 Senaste redovisningen	Föregående kalenderår
3.3 Redovisningscykel	Ettårig
3.4 Kontaktperson	78
3.5 Process för att definiera redovisningens innehåll	76
3.6 Redovisningens avgränsningar	40, 76
3.8 Redovisningsprinciper för hyrda anläggningar med mera	45
3.9 Mätmetoder och beräkningsunderlag	76
3.11 Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning med mera, jämfört med tidigare rapporter	40
3.12 GRI-index	76
4. STYRNING, ÅTAGANDEN OCH INTRESSENTRELATIONER	
4.1 Styrningsstruktur	13
4.2 Styrelseordförandens roll	13, 80
4.3 Styrelseledamöter	81
4.4 Möjligheter att lämna förslag till högsta beslutande organ	27
4.5 Koppling mellan ersättning och resultat	Ej bonus
4.7 Process för krav på styrelsemedlemmarnas kvalifikationer	13, 80
4.8 Värderingar, uppförandekoder etc.	41, 42
4.12 Externa stadgor, principer och initiativ	42
4.13 Medlemskap i organisationer	16, 42
4.14 Identifierade intressentgrupper	76
4.15 Identifiering och urval av intressenter	76
4.16 Tillvägagångssätt för kommunikation med intressenter	19FF
4.17 Viktiga områden som har kommunicerats till intressenter	19FF

GRI-index

5. EKONOMISKA INDIKATORER

EC1 Skapa och levererat ekonomiskt värde	58
EC3 Omfattning av organisationens förmånsbestämda åtaganden	75
EC4 Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	51, 63

6. MILJÖINDIKATORER

EN1 Materialanvändning i vikt eller volym	45
EN3 Direkt energianvändning per primär energikälla	45
EN4 Indirekt energianvändning per primär energikälla	45
EN7 Initiativ för att minska indirekt energianvändning	44, 45
EN16 Totala och indirekta utsläpp av växthusgaser	45
EN17 Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt	45
EN18 Initiativ för att minska utsläppen växthusgaser	45
EN29 Väsentlig miljöpåverkan genom transport av arbetskraft	45

7. SOCIALA INDIKATORER

LA1 Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform och region	66
LA4 Procent av arbetsstyrkan som omfattas av kollektivavtal	100 %
LA13 Sammansättning av styrelse och ledning nedbruten på kön och åldersgrupp	65
HR1 Procentuell andel betydande investeringsbeslut som krav gällande mänskliga rättigheter	100 %
SO5 Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying	15, 16, 24, 27

KONTAKT

Magnus Kald
magnus.kald@svenskakyrkan.se
Kyrkokansliet i Uppsala
Telefon 018-16 95 00
Adress: Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

Personalkonferens för Svenska kyrkan i utlandet, Uppsala augusti 2013. Sändningsmessa Uppsala domkyrka

KYRKO-STYRELSEN

EN PRESENTATION AV STYRELSEN OCH DESS ARBETE

Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter. Det gäller området omvärld och relationer där bland annat företräderskap, officiella relationer till andra kyrkor och samfund och internationell mission och diakoni ingår, området stöd till stift och församlingar som bland annat innehåller stöd i stiftens och församlingarnas grundläggande uppgift, grundutbildningar, forskning, kulturarv, arbete bland svenskar i andra länder, gemensam information och administrativa stödfunktioner samt området normering, tillsyn och förvaltning.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ men får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

Kyrkostyrelsen utser en kyrkostyrelse som leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter enligt bestämmelser i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen företräder trossamfundet Svenska kyrkan, till exempel genom remissvar, uttalanden och officiella kontakter. I teologiska och ekumeniska frågor samråder kyrkostyrelsen med biskopsmötet.

Kyrkostyrelsen verkställer de uppdrag som kyrkomötet ger och kan lämna skrivelser till kyrkomötet med olika förslag. Varje år lämnar kyrkostyrelsen verksamhetsplan och årsredovisning för den nationella nivån till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen består av ärkebiskopen och fjorton ledamöter med lika många ersättare, som väljs för en period på fyra år. Dessutom väljs en annan biskop som ersättare för ärkebiskopen. Kyrkostyrelsens ordförande är ärkebiskopen, och därtill finns två vice ordförande. Det dagliga arbetet på kyrkostyrelsens kansli leds av generalsekreteraren, som utses av kyrkostyrelsen.

Enligt kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen bland annat:

- företräda Trossamfundet Svenska kyrkan,
- svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund,
- stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet,
- ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning,
- samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni,
- ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder,
- svara för det kyrkliga utjämnningssystemet,
- ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem,
- främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan och
- verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv, som främjar dialog kring religion och livstolkning.

SVENSKA KYRKANS KYRKOSTYRELSE 2014–2017

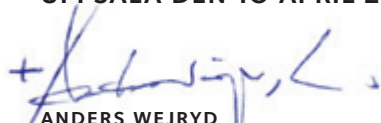
1. Karl-Gunnar Svensson	11. Anna Lundblad Mårtensson	18. Britt Sandström (ers)
2. Wanja Lundby-Wedin (1:e vice ordf)	12. Sven E. Kragh	19. Margareta Carlenius (ers)
3. Ärkebiskop Anders Wejryd (ordf)	13. Ulla Rickardsson	20. Tommy Eriksson (ers)
4. Mats Hagelin (2:e vice ordf)	14. Katarina Wedin (ers)	21. Erik Sjöstrand
5. Cecilia Brinck	15. Erik Muhl	22. Lars-Ivar Ericson (ers)
6. Birgitta Halvarsson	16. Dag Sandahl (ers)	23. Sofia Särdaqvist (ers)
7. Lars Johnsson	17. Georg Lagerberg (ers)	24. Margareta Nisser-Larsson (ers)
8. Birger Wernersson (ers)		
9. Ylva Wahlström (ers)		
10. Marta Axner		

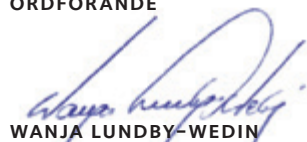
Saknas på bilden: Olle Burell, Nils Gårder och ersättarna biskop Per Eckerdal (ers för ärkebiskopen), Margareta Andersson, Göran Karlsson och Helena Nordvall.

STYRELSEN FÖR TROSSAMFUNDET SVENSKA KYRKAN

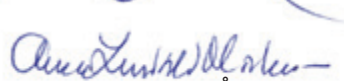
UPPSALA DEN 10 APRIL 2014

ANDERS WEJRYD
ORDFÖRANDE

WANJA LUNDBY-WEDIN

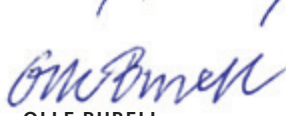

CECILIA BRINCK

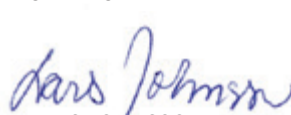

BIRGITTA HALVARSSON

ANNA LUNDBLAD MÅRTENSSON

ERIK SJÖSTRAND

MATS HAGELIN

OLLE BURELL

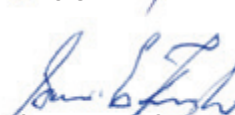

LARS JOHNSON

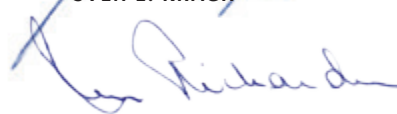

ERIC MUHL

KARL-GUNNAR SVENSSON

MARTA AXNER

NILS GÄRDER

SVEN E. KRAGH

ULLA RICKARDSSON

VÅR REVISIONSBERÄTTELSE HAR LÄMNATS

UPPSALA DEN 23 APRIL 2014

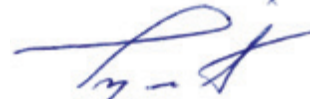

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE FÖR REVISIONEN

GÖTE KARLSSON

BARBRO INGVALL

KARL-ERIK IVARSSON

ULLA DAHLBERG

INGEMAR ÅHS

STEFAN NORELL
AUKTORISERAD REVISOR, GRANT THORNTON

REVISIONSBERÄTTELSE

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Vi har reviderat årsredovisningen för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2013 med undantag för sidorna 5–12 och 33–50.

KYRKOSTYRELSENS ANSVAR FÖR ÅRSREDOVISNINGEN

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som kyrkostyrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORERNAS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Auktoriserade revisorn har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Övriga revisorer har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur trossamfundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i trossamfundets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i kyrkostyrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UPPSALA DEN 23 APRIL 2014

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE FÖR REVISIONEN

GÖTE KARLSSON

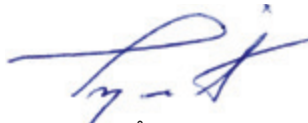
BARBRO INGVALL

KARL-ERIK IVARSSON

ULLA DAHLBERG

INGEMAR ÅHS

STEFFAN NORELL
AUKTORISERAD REVISOR

TILL KYRKOMÖTET I TROSSAMFUNDET SVENSKA KYRKAN
ORG NR 252002-6135

UTTALANDEN

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRORDNINGAR SAMT KYRKOORDNINGEN

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat kyrkostyrelsens förvaltning för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2013.

KYRKOSTYRELSENS ANSVAR

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt kyrkoordningen.

REVISORERNAS ANSVAR

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige och med iakttagande av särskilda föreskrifter i kyrkoordningen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i trossamfundet för att kunna bedöma om någon ledamot av kyrkostyrelsen har handlat i strid med kyrkoordningen eller årsredovisningslagen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

UTTALANDE

Vi tillstyrker att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

FÖR DIG SOM VILL VETA MER

KONTAKT, ENGAGEMANG OCH RELATION

MER OM SVENSKA KYRKAN

Vill du engagera dig och hjälpa till för att göra världen lite bättre? Har du frågor om livet, eller behöver du någon att prata med? Svenska kyrkan är en gemenskap och erbjuder ett sammanhang, där du kan möta andra och fördjupas i din tro. Ditt och andras engagemang och stöd är viktigt för kyrkan. Alla kan bidra på något sätt.

I Svenska kyrkans breda verksamhet är du välkommen, oavsett vem du är. Hör av dig till din församling eller till Svenska kyrkans informationsservice. Kontaktuppgifter till din församling hittar du på svenskakyrkan.se.

LÄS MER OM SVENSKA KYRKAN

www.svenskakyrkan.se

Svenska kyrkans informationsservice (knappval 2)

Givarservice: (knappval 1)

E-post: info@svenskakyrkan.se

Tel: 018-16 96 00

Postadress: Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

FÖR GÅVOR TILL DET INTERNATIONELLA ARBETET:

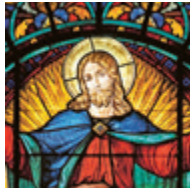
Plusgiro: 90 01 22-3

Bankgiro: 900-1223

OM DU VILL BIDRA EKONOMISKT:

Från 2012 finns en ny lag som innebär att privatpersoner kan få skattereduktion för vissa gåvor till godkända organisationer. Trossamfundet Svenska kyrkan är en av de godkända organisationerna. Svenska kyrkan är godkänd gåvomottagare för ändamålet "främja social hjälpverksamhet" vilket innebär att gåvor till det internationella arbetet och till Svenska kyrkan i utlandet får dras av, med vissa undantag.

Läs mer på svenskakyrkan.se/skattereduktion

Storkyrkan, Stockholm

Sid 11
Kristina Strand Larsson
/IKON

Sid 23
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 26
Foto: Alex & Martin
/IKON

Sid 39
Foto: Jesper Klemmedsson
/IKON

Sid 43
Foto: AP Photo

Domkyrkan i Luleå
Foto: Anders Alm

Sid 14
Foto: Sophie Malmros
/IKON

Sid 23
Foto: Johan Nilsson/TT

Sid 27
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 43
Foto: Lars Pehrson
/SVD/TT

Sid 45
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Uppsala domkyrka
Foto: Madelen Zander
/IKON

Sid 14
Foto: Jan Norden/IKON

Sid 23
Foto: Dan Hansson
/SVD/TT

Sid 28
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 43
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 46
Foto: Magnus Aronson
/IKON

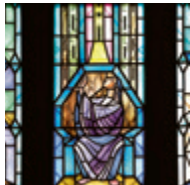

Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 16
Foto: CEC

Sid 23
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 29
Foto: Alex & Martin
/IKON

Sid 43
Foto: Martin Runeborg

Sid 79
Foto: Alex & Martin
/IKON

Sid 7
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 18
Foto: Ulrika Lagerlöf

Sid 23
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 31
Foto: Jim Elfström/IKON

Sid 43
Foto: Gustaf Hellsing
/IKON

Sid 81
Foto: Magnus Aronson
/IKON

Sid 9
Foto: Magnus Aronson
/IKON

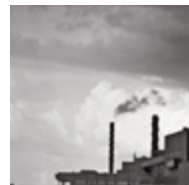
Sid 20
Foto: Maria Svensk

Sid 24
Foto: Alex & Martin
/IKON

Sid 35
Foto: Patrick Persson/TT

Sid 43
Foto: Linda Mickelsson
/IKON

MILJÖMÄRKT Trycksak
341142

Svenska kyrkans årsredovisning 2013 är en miljömärkt trycksak.

Papperet som har använts för Svenska kyrkans årsredovisning 2013 är FSC-märkt.

PRODUKTIONSFAKTA

TEXT: Kyrkokansliet

BILD: IKON, Svenska kyrkans bildbank, där ej annat anges

REDAKTÖR: Carolina Alpin, kyrkokansliet

BITRÄDANDE REDAKTÖR: Maria Svensk, kyrkokansliet

BILDREDAKTÖR: Ineko AB

PRODUKTION OCH TRYCK: Ineko AB

FLER EXEMPLAR KAN BESTÄLLAS FRÅN:

Informationsservice

Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

E-POST: info@svenskakyrkan.se

TEL: 018-16 96 00

ARTIKELNUMMER: SKI3464

